

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 165

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
POSLOVALNICA: 25-67
CELJE: Prešernova 3. tel. 280
LJUBLJANA: 46-91

Maribor, sreda 24. julija 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prelema v uravi ali po pošti 14 din.
Dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din.
POŠTNI ČEKOVNI RAČUN: 11.409

Cena
din 1.—

Romunija na razpotju

Gigurtova vlada ni odstopila, ampak skuša prej razjasniti položaj - Odhod ministrskega predsednika Gigurta in zunanjega ministra Manoilescu v Nemčijo ter Gafenca v Moskvo - V Nemčijo povabljen tudi zastopnik Bolgarije

BUKAREŠTA, 24. julija. Ass. Press. Sedaj priznavajo tudi na uradnem mestu, da je Sovjetska zveza izrazila po svojem poslaniku v Bukarešti romunski vladi svoje nezadovoljstvo s sedanjim kurzom in sporočila svojo željo, naj bi se v Romuniji ustanovila ljudska vlada, ki bi imela več razumevanja za sodelovanje s Sovjetsko zvezo. Vest, da je Gigurtova vlada že odstopila, se pa niso potrdile. Zdi se, da se je romunska vlada pred odločitvijo obrnila v Berlin in v Rim in bo skušala z velesilama osi najti sporazum za zaščito Romunije. Kot posledica tega koraka je treba smatrati dejstvo, da je nemška vlada povabila v Solnograd sedanjega ministrskega predsednika Gigurta in zunanjega ministra Manoilescu, ki odpotujeta že danes na pot. Z nemškim zunanjim ministrom von Ribbentropom se svideta v petek v Solnogradu. Zdi se, da bo stališče velesil osi do Romunije po tem sestanku odvisno od tega, ali se bo romunska vlada sporazumela z Madžarsko in Bolgarijo o njihovih zahtevah. Zastopnika Madžarske sta bila že zadnjič v Monakovem, sedaj pa prideta v Solnograd tudi bolgarski ministrski predsednik Filov in zunanji minister Popov.

POVABILA V SOLNOGRAD

BUKAREŠTA, 24. julija. Rador. Nemški zunanji minister von Ribbentrop je povabil romunskega ministrskega predsednika Gigurta in zunanjega ministra Manoilescu za petek, dne 26. t. m. na sestanek v Nemčiji. Ministrski predsednik in zunanji minister bosta odpotovala v Nemčijo drevi. S von Ribbentropom se bosta sešla v Solnogradu.

SOFIJA, 24. julija. (J. L.) Nemški zunanji minister von Ribbentrop je povabil

bolgarskega ministrskega predsednika Filova in zunanjega ministra Popova na sestanek v Nemčiji dne 26. t. m. Sestanek bo v Solnogradu. Kakor se zatrijuje, bo namen teh posvetovanj rešitev bolgarsko-romunskih spornih zadev.

POMEN SOLNOGRAŠKEGA SESTANKA

BUKAREŠTA, 24. julija. Exchange Telegraph. Dasi so na uradnem mestu silno molčeči glede usodnih odločitev, pred ka-

terimi stoji Romunija zlasti z ozirom na sovjetske želje in povabilo Nemčije na sestanek v Solnogradu, se vendarne zatrijuje na poučenem mestu, da bo sestanek z nemškim zunanjim ministrom von Ribbentropom odločilen za ves nadaljnji razvoj. Jasno je, da bo romunskima državljenoma preložen nemško-italijanski načrt za rešitev vseh teritorialnih vprašanj, ki obstajajo med Romunijo na eni strani ter Madžarsko in Bolgarijo na drugi strani. Od rešitve tega vprašanja bo pa nadalje tudi odvisno, ali bosta velesil osi v bodoče uvrstili Romunijo v krog svojega interesnega področja, ali pa jo bosta popolnoma prepustili njeni usodi. Sestanek v Solnogradu bo zato največjega pomena ne samo za prizadete tri države, Romunijo, Madžarsko in Bolgarijo, ampak tudi za ves razvoj odnosov na evropskem jugovzhodu v bližnji bodočnosti.

ANGLEŠKE INFORMACIJE

LONDON, 24. julija. Reuter. Iz Berlina prihajajo vesti o predstojećem sestanku romunskih ministrov z nemškim zunanjim

ministrom koncem tega tedna v Solnogradu ter o prihodu bolgarskih ministrov istočasno v Berlin. Obstajata dve verziji o ureditvi romunsko-madžarskih odnosov: 1. berlinska verzija govori o tem, da bo obema državama dan rok, tekom katerega naj se medsebojno sporazumeta, nakar bi nove meje določili obe osovinski velesili; 2. budimpeštanska verzija pa ve povedati, da bo Romunija na vsak način znanim madžarskim zahtevam ugodila. Demobilizacija v obeh državah obstaja baje samo na papirju.

VZPOREDNA GAFENCOVA MISIJA

BUKAREŠTA, 24. julija. Ass. Press. Istočasno, ko se odpravljata ministrski predsednik Gigurtu in zunanji minister Manoilescu v Solnograd na sestanek s von Ribbentropom, se pripravlja tudi misija bivšega zunanjega ministra Gafenca v Moskvi. Gafencu je bil tisti, ki je vedno zagovarjal sporazum s Sovjetsko zvezo, zato pričakujejo v Bukarešti, da mu bo tudi sedaj uspelo spoznati prave namere Sovjetske zveze nasproti Romuniji.

Mostovi so porušeni

Odmev angleške odločitve za nadaljevanje vojne v Nemčiji in Italiji - Hitlerjev poziv je bil samo enkrat in prav tako je tudi le enkrat odklonilni angleški odgovor

BERN, 24. julija. Ass. Press. Po poročilih iz Berlina je zbudilo tam veliko pozornost dejstvo, da se angleški ministrski predsednik Churchill v svojem večeršnjem poročilu v spodnji zbornici ni uiti dotaknil Hitlerjeve mirovne ponudbe in sploh ne Hitlerjevega govora. Nemška javnost je pričakovala, da bo šele Churchillova izjava o tem definitivna, sedaj pa uvideva, da je pomenil že Halifaxov govor zadnjo besedo Velike Britanije. Neka osebnost z Wilhelmstraße je po poročilu agencije Transcontinental Press izjavila že po Halifaxovem govoru: »Kocke so padle. Ta govor in bombe, ki so padle ponoči na civilno nemško prebivalstvo, oboje je zadosten odgovor na Hitlerjev apel na pamet. Anglija odklanja. Apel je bil jasen, a istotako je jasen tudi odgovor. Nobenega dvoma ne more biti o izidu spopada. Nemčija je razumela angleški odgovor, in sedaj pride nad Anglijo tisto, kar je Hitler napovedal. Odgovornost za vse, kar bo angleški narod moral pretrpeti, nosijo izključno te vladajoče močje v Whitehallu. V Halifaxovem odgovoru ni bilo niti enega stvarnega argumenta proti Hitlerjevemu govoru. Ves odgovor je bil monstrozem po izkus britske hinavščine. Halifax je žali Hitlerja in Mussolinija, čeprav se je vedno znova skliceval na Boga. Halifax je trdil, da Anglija ni hotela vojne, a vsi dokumenti dokazujejo nasprotno. Halifax je to trdil samo zato, da bi zmanjšal odgovornost svoje vlade za ono, kar bo Anglija sedaj pretrpela.«

RIM, 24. julija. Stefani. Italijanski listi objavljajo negativno stališče lorda Halifaxa do Hitlerjevega govora. Odgovorni državnik Anglije bodo krivi, če se bo vojna nadaljevala s prelivanjem krvi. Halifax je tipični predstavnik zastarelega in dvoletnega liberalizma. Tradicionalna angleška politika se je vedno okoliščala ta račun malih narodov in se ni hotela nikoli spustiti v odkrito borbo. Zdaj bodo morali nehati z intrigami in stopiti v arono v odkritem boju.

MILAN, 24. julija. »Popolo d'Italia« piše, da Anglija stalno izjavlja, kako se bori za demokracijo. Po Hitlerjevem govoru se pa postavlja vprašanje, kakšna je tista demokracija, za katero naj se angleški narod bori na življenje in smrt? Angleži so izgubili svojo lastno suverenost in niti niso v stanju, da izvedo pravo resnico o dogodkih v svetu. »Corriere della sera« meni, da vleče Churchill deželo v prepast. Demokracijo je zamenjala sužnost. Pod krinko »boja za krščan-

ske civilizacije« se skriva prav za prav materializem mednarodnega dobičkarstva. »Stampa« dostavlja, da hoče pluto-kračni židovski svet nadaljevati vojno za vsako ceno ter žrtvovati še angleški narod. Žide ni nikoli najti tam, kjer se je treba boriti in umirati.

MADRID, 24. julija. DNB. Španski tisk obsoja negativno stališče angleških državnikov. Lord Halifax je govoril z običajnimi argumenti angleške propagande in odbil ponujeno roko za spravo in mir.

Daladier in tovariši aretirani

VLADA V VICHYJU JE OBTOŽILA BIVŠEGA MINISTRskega PREDSEDNIKA DALADIERJA IN MINISTRE DELBOSA, CAMPINCHIA IN MANDIA, DA SO ZAKRIVILI VOJNO Z NEMČIJO

LONDON, 24. julija. Reuter. Sinoči je vlada v Vichyju izdala dekret, po katerem se stavijo pred sodišče bivši ministrski predsednik Daladier in še trije ministri zaradi napovedanja vojne Nemčiji in zaradi vodenja vojne proti njej. Imena ostalih treh obtoženih ministrov so: bivši zunanji minister Delbos, bivši mornariški minister Campinchi ter bivši minister za kolonije in notranji minister Georges Mandel. Trije ostali

ministri so bili stavljeni pred vojna sodišča zaradi obtožbe, da so dezertirali. Daladierja so večer iz Maroka preprečili v Marseille. Razen tega je določeno, da bodo vsi francoski državljani, ki so zapustili ozemlje Francije med 10. in 30. junijem, izgubili državljanstvo in vsa imovina, razen če dokažejo, da so bili nujno zadržani. Ista kazen zadene one, ki se v francoskih prekomorskih posestih ne ravna po odredbah vlade v Vichyju.

Anglija priznala češkoslovaško vlado

LONDON, 24. julija. Reuter. Včeraj je poročal v spodnji zbornici ministrski predsednik Churchill. Dejal je med drugim, da je angleška vlada 21. t. m. na svoji seji tudi formalno priznala novo češkoslovaško vlado, ki je bila ustanovljena v Londonu. Na vprašanje nekega poslanca, ali bo angleško letalstvo odgovorilo na eventualni nemški napad na London z enakim napadom na Berlin in Rim, je ministrski predsednik odgovoril, da ne želi, da bi se taka vprašanja postavljala v poslanski zbornici, ker ne mo-

re odgovoriti ne negativno ne pozitivno, ker bi vsak odgovor pomenil škodo. Take stvari se ne napovedujejo vnaprej. Nato se je razvila preračunska debata, v kateri je govoril najprej finančni minister Kingsley Wood.

LONDON, 24. julija. Reuter. V novi češkoslovaški vladi, ki je bila včeraj priznana so: zunanji minister Jan Masaryk, sin prvega prezidenta in bivši londonski poslanik, vojni minister je vrhovni poveljnik vojske general Ingr, nadalje bivši glavni direktor Zbrojovke Outrata ter

bivši poslanik v Parizu Osusky. Prezident republike je dr. Beneš.

LONDON, 24. julija. Reuter. Bivši urednik londonskih »Times« in znani publicist Wickham Steed je na radiu podal podrobnosti o predzgodovini včerajšnjega priznanja vlade ČSR. S. T. Masarykom je Steed sodeloval pri načrtu ustave za novo ČSR. Pri tem sta sodelovala tudi dr. Beneš in general Stefanyk. Omenjal je osnove češkoslovaške legije v južni Rusiji med svetovno vojno ter njeno pot preko Sibirijske v Vladivostok in njen prihod na zahodno fronto. Nato je podal zgodovino ČSR v zadnjih 21. letih do včerajšnjega priznanja. Novo vlado sestavlja 7 Čehov in 5 Slovakov.

Angleška deželna bramba

LONDON, 24. julija. Reuter. Vojni minister Eden je včeraj javil, da se armada prostovoljcev krajevne obrambe odslej uradno imenuje deželna bramba in šteje 1.300.000 moških. Razen tega so že organizirani zavezniški oddelki: Francozov, Poljakov, Čehov, Belgijcev, Holadcev in Norvežanov.

Govor Dorothy Thompsonove

LONDON, 24. julija. Reuter. Znana ameriška publicistka in javna delavka delavka Dorothy Thompson je imela včeraj po radiu nagovor na kanadski narodi. Analizirala je vojni položaj v Evropi, zlasti položaj obeh glavnih nasprotnikov: Anglije in Nemčije. Karakteristiko gigantskega boja, ki se pripravlja med obema velesilama, je najprimerneje olicena v osebnosti voditeljev obeh nasprotnih si narodov. Osebnosti obeh voditeljev podajata žet udi miselnosti obeh narodov. Ves boj in oba antipoda naravnost kičeta po novem Shakespearu. Ameriški narod sledi pripravi za spopad s pritajenim dihom in želi izvoljencu v tem boju vso srečo.

GOVOR BEAVERBROOKA

LONDON, 24. julija. Drevi ob 21.15 našega časa govori minister za letalsko produkcijo lord Beaverbrook.

FOND INDIJSKEGA PODKRALJA

CALCUTTA, 24. julija. Reuter. Vojni fond indijskega podkralja je včeraj dosegel 750.000 funtov.

Ogromni angleški vojni izdatki

Novi angleški vojni preračun znaša okoli 800 milijard dinarjev — Sedaj prednjači Anglija v izdatkih za vojno celo pred Nemčijo

LONDON, 24. julija. Reuter. Včeraj je finančni minister sir Kingsley Wood predložil parlamentu tretji britanski vojni preračun. Označil ga je kot »začasni vojni preračun v sili«. To pa iz dveh razlogov: Prvič zato, ker vojnih izdatkov ni mogoče točno predvideti in ni izključeno, da bi ne bilo treba preračunskih postavk še zvišati. Drugič pa so bili direktni in indirektni davki tako občutno povišani, da naj bi ta »začasnost« javno mnenje nekoliko pomirila. Uvodoma je sir Kingsley dejal, da je še aprila izgledalo, da bosta za tekoče finančno leto dve milijardi funtov za vojne izdatke zadostovali, kar bi predstavljalo nekako po 40 milijonov funtov na teden. Toda v zadnjem času se je izkazalo, da bo vojna štala državo po 50, da celo po 57 milijonov funtov na teden, ali 2.800.000.000 funtov na leto. Deficit, ki je prvotno izgledal, da bo znašal le 1.443.000.000 funtov, bi tako narasel na 2.200.000.090 fun-

tov za tekoče finančno leto. Celokupni izdatki za polno finančno leto pa bodo znašali kar 3.467.000.000 funtov (ali blizu 800 milijard dinarjev). Dočim bo mogoče dobro tretjino kriti s povišanimi direktnimi in indirektnimi davki, zlasti s povišanjem pridobinskega in uslužbenskega davka ter s povišanjem taksa na pivo, vino, tabak itd., pri čemer pa so izzeti elektrika, plin, voda, otroška oblačila, obutev in zdravila, bo treba ostali dve tretjini kriti s posojili oziroma iz kapitala samega. Na drugi strani se bo poživilo gospodarstvo že s samim povečanjem vojne industrije. Predvsem bo treba povečati izvoz. Finančni minister je dejal, da ima Vel. Britanija velika sredstva na razpolago in da bo prenesla tudi ta napor in morda še večje, da le doseže končni cilj — zmago. V debati, ki je sledila, je dejal laburist Smith, da kaže to ogromno povečanje vojnih izdatkov vitalnost Vel. Britanije, ki je sedaj v vo-

jni izdatkih Nemčijo, ki je v tem doslej vodila, že daleč prekosila. Konservativci Milne se je zavzemal za uvedbo davkov in razpis posojil, ker se bo na ta način mogoče ogniti inflaciji.

LONDON, 24. julija. Reuter. Finančnik Norman Crump je podal svoje opazke k novemu vojnemu preračunu Vel. Britanije. Dejal je, da je znašal tik pred izbruhom vojne narodni dohodek Vel. Britanije 5.000.000.000 funtov na leto. Sedaj so predvideni izdatki na 2.800.000.000, oziroma na 3 in pol milijard funtov. S sedanjim večjim vsesplošnim gospodarskim in finančnim naporom pa bodo narodni dohodki dosegli na leto 6 do 7 milijard funtov. Zato znašajo vojni izdatki tudi pri sedaj povečanem naporu še le komaj polovico dohodkov. In še ta vsota, 3 in pol milijarde, bo do polovice krita z davki, in le polovico bodo morali kriti prihranki v obliki posojil. Za zmago pa je tudi tako orožje potrebno.

Nov poziv de Gaullea

Francozom

LONDON, 24. julija. Reuter. Sinoči je general de Gaulle po radiu naslovil nujen poziv vsem Francozom, naj se z orožjem v roki bojujejo dalje do zmage. Dejal je, da se prosti Francozi že bore v zraku. V kratkem bodo nastopili že tudi na morju in na kopnem. Pozival je na upor zoper višijsko vladno. Kdor se z orožjem ne bi mogel upreti, naj se poda v francoske kolonije v Afriki, ki se niso podredile višijski vladi. Ostale Francoze pa je pozval na pasivno rezistenco in sabotažo. Vsi Francozi naj posredno ali neposredno sodelujejo pri kovanju orožja, ki bo izvajalo zmago.

Sovjetski demantiji

MOSKVA, 24. julija. Tass. Uradna agencija Tass objavlja: V inozemskem tisku so se razširile sledeče vesti: 1. da bi bila Anglija v Sovjetski uniji naročila letala in da je v ta namen že nakazala 300 milijonov funtov; 2. da bosta Sov. unija in Turčija v bližnjih dneh sklenili novo trgovinsko pogodbo, po kateri se bo trgovski volumen povečal na 12 milijonov turških funtov; 3. da bi sovjetska vlada poslala romunski noto, v kateri tej predlaga ustanovitev demokratične vlade, ker da je to pogoj za prijateljsko razmerje med obema državama. Uradna agencija Tass je pooblaščenca vse te vesti kot izmišljene zanikati.

SKLICANJE SOVJETSKEGA VRHOVNEGA SVETA

MOSKVA, 24. julija. DNB. Moskovski radio je javil, da bo sovjetski vrhovni svet sklican na prihodnje zasedanje dne 1. avgusta. Na tem sestanku bo dokočno odločeno o upravi v pripojenih baltskih republikah ter v Besarabiji in Bukovini.

AVSTRALSKI PILOTI ZA ANGLIJO

LONDON, 24. julija. Iz Sydneya javljajo, da bo večje število izvežbanih pilotov skoro poslano v Anglijo. Ustanovljenih bo še nekaj šol za topničarje pri protiletalskih baterijah.

AVSTRALSKI PROSTOVOLJCI

AUCKLAND, 24. julija. Reuter. Do večeraj se je javilo 60.000 novozelandskih prostovoljcev za službo na evropskih bojiščih. Za prevoz v Evropo že čaka IV. in V. kontingent.

VOJNI IZDATKI AVSTRALIJE

LONDON, 24. julija. Reuter. Radio v Sydneyu poroča, da izdatki Avstralije za vojno naglo naraščajo. V preračunu 1940-41 bodo dosegli 150 milijonov funtov sterlingov. Produkcija strojne in protiletalskih topov naglo napreduje. Tovarne nabavljajo surovine za čim večjo izdelavo bojnih voz.

ANGLEŠKA NAROČILA LETAL V USA

LONDON, 24. julija. Globereuter (Radiogram). Angleška komisija za nabavo vojnega materiala v USA namerava oddati naročilo za novih 1200 letal. Rok dobave mora biti čim krajši, poročajo »New York Times«.

FORD BO GRADIL TANKE

LONDON, 24. julija. Reuter. Generalni direktor Fordovih tvornic Campbell je izjavil, da izdelujejo Fordove tovarne 50.000 motoriziranih vozil, 10.000 za Kanado, 40.000 pa za Vel. Britanijo in za dominione. Te tvornice in njihove podružnice v Južni Afriki, Novem Zelandu, Indiji in Malaji se preurejajo za izključno izdelovanje tankov.

MNENJE O BENCINU

LONDON, 24. julija. Reuter. Izvedenec v petrolejski stroki Mr. Bawl od Vacuum Oil Company ceni nemške rezerve na bencinu na 16 milijonov barelov ter letni uvoz in produkcijo na 3 milijone barelov. Pravi, da je za generalni napad na Anglijo potrebna štirikratna tolikšna količina bencina. Anglija po tem izvedencu dobiva petrolej predvsem iz USA, ki producira 3/4 svetovne produkcije petroleja, dalje v Iraku, Iranu, Egiptu in v Nizozemski Vzhodni Indiji.

Mariborska napoved: Spremenljivo

oblačno in nestanovitno. Ponekod bo še deževalo. Včeraj je bila najvišja toplota 24,5, danes najnižja 13,8, opoldne 23, Padavin je bilo 23,6 mm.

Borza. Curih, 24. julija. Devize: Beograd 10, London 17,7, Newyork 4,40, Milan 22,20.

Tišina pred novim viharjem

Na bojiščih med Nemci, Italijani in Angleži ni nobenih posebnih dogodkov, razen manjših letalskih napadov in spopadov

NEMSKO VOJNO POROČILO

BERLIN, 24. julija. DNB. Nemško vrhovno vojno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče poročilo: Neka naša podmornica je potopila več sovražnih trgovskih ladij, spremljanih po vojnih ladjah. Njihov ladijski prostor znaša skupaj 18.000 ton. Naša letala so na Angleškem in škotskem napadla z bombami pristanišča, letališča, obrambne baterije in žaromete. Posebno so napadla pristanišča v Pembroke, Chatham, Caithnessu, Edinburghu in Aberdeenu ter letališča v Portsmouthu in ob Bristolskem prekopu. V Rokavskem prelivu so bile poškodovane tri trgovske ladje. Angleška letala so tekom noči znova bombardirala nevojaške objekte v severni in zahodni Nemčiji. Poškodovale so neko cerkev in več hiš. Eno letalo je bilo sestreljeno, eno naše pogrešamo. V noči na 21. t. m. sta bili nad Wilhelms-havnom sestreljeni še dve nadaljnji sovražni letali, kar zvišuje sovražne izgube na 6.

ITALIJANSKO VOJNO POROČILO

RIM, 24. julija. Stefani. Italijansko vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče poročilo: V severni Afriki so naša letala napadla in razdejala sovražne objekte ob egiptski meji, posebno okoli Marse Matruha in Siddi Baranie. Vsa naša letala so se vrnila. V vzhodni Afriki so naša letala bombardirala Vahir, sovražna pa znova Diredao. Ubit je bil en domačin, druge škode ni bilo.

ANGLEŠKA VOJNA POROČILA

LONDON, 24. julija. Reuter. Letalsko ministrstvo je sinoči objavilo komunikate, po katerem se je tudi v ponedeljek nadaljevalo bombardiranje sovražnih objektov v Nemčiji, Belgiji, Holandiji in severni Franciji. Zlasti so bili usmerjeni napadi v ponedeljek ponoči na letalsko produkcijo in letala sama po letališčih. Nizki oblaki in slabo vreme je sicer zračne operacije nekoliko oviralo. Ponovno so bile zadeti še preostali objekti letalskih tvornic Fokker-Wolf v Bremenu, letalske tvornice v

Padderbornu, bencinski rezervoarji v Gelsenkirchenu in v Hamburgu ter Kruppove tvornice v Essenu. Dvoje letal pogrešamo. Letala obalnega poveljstva so bombardirala pristaniške naprave v Amsterdamu, v holandskem pomorskem oporišču Heldi, Dunkerque ter v številnih ostalih nemških in belgijskih pristaniščih. Vsa ta letala so se vrnila.

LONDON, 24. julija. Reuter. Včerajšnja noč je bilo nad Škotsko zbito še eno nemško letalo. Sovražna letala so letela tudi nad severno Anglijo in nad Walesom, vendar niso metala bomb.

ANGLEŠKE POMORSKE IZGUBE

LONDON, 24. julija. Reuter. Ministrstvo za trgovinsko mornarico objavlja podatke o izgubah trgovinskega ladjevja v zadnjem tednu. Izguba znaša 69.000 ton. Od tega je bilo potopljenih 9 angleških ladij s prostornino 42.900 ton, 4 zavezniške s 7.300 tonami ter 6 nevtralnih z 20.700 tonami. Izguba je komaj polovico tolikšna kakor prejšnji teden.

Tudi norveška vlada bo nadaljevala vojno

LONDON, 24. julija. Reuter. Norveška vlada v Angliji je poslala norveškemu parlamentu, stortingu, posebno pismo, v katerem poudarja, da Norveška toliko časa ne bo prenehala z vojno, kolikor časa je ne bodo prenehali zavezniški. Samo ona je legitimirana voditi pogajanja in nobena na novo osnovana vlada na Norveškem. Zasluga zakonite vlade Norveške v Londonu je, da je rešila celo trgovinsko brodovje ter vse vrednote krajevne.

VESELJE V SOVJETSKI ZVEZI

MOSKVA, 24. julija. TASS. Z veliko radostjo je bila tu sprejeta vest, da so baltske države sklenile, priključiti se k sovjetski Rusiji. Posebno veseli so bili estonski in letonski kolhozi v okolici Leningrada. Na mnogih zborovanjih je bila izrečena zahvala Stalinu, Molotovu in drugim vodjem sovjetske Rusije.

MOSKVA, 24. julija. TASS. Priključitev baltskih držav k sovjetski Rusiji je izzvala med delavstvom veliko veselje. Po vseh tovarnah so bila velika zborovanja, sprejete so bile resolucije, ki pozdravljajo tri nove baltske republike v okviru Sovjetske unije.

ZASKRBLJENOST NA ŠVEDSKEM

LONDON, 24. julija. Reuter. Švedski listi izražajo vznemirjenost zaradi vstopa treh baltskih republik v Sovjetsko zvezo. Izražajo dvom, ali Sovjetska unija ne bo skušala razširiti svoj vpliv preko črte: Baltsko morje-Njemen-Karpati-Prut-Donava.

Položaj na panameriški konferenci

NEW YORK, 24. julija. DNB. Komisija delegatov v Havani pripravlja resolucijo, ki bo predstavljala soglasno stališče ameriške celine, kakor si jo želi Hull z ozirom na resen mednarodni položaj. Menijo, da bo to soglasje doseženo šele v nadaljnjih posvetovanjih, ker so nekatere države, tako Argentina, drže še rezervirano do stališča USA. Drugi so mnenja, da se Argentina noče vezati na strogo panameriški gospodarski načrt. Vzdrža-

vali naj bi se i nadalje stike tako s totalitarnimi silami kakor z Veliko Britanijo. Brazilija je bolj razpoložena za neke vrste pokroviteljstva nad evropskimi posestvi v Ameriki, ker bi hotela na ta način dobiti v neposredno kontrolo Guayano na meji države. Toda Hullu se je posrečilo dobiti vodstvo na konferenci, s čimer mu je dan že znaten plus. Delegati večine republik so sprejeli njegov govor z iskrenostjo in priznanjem.

V baltskih republikah ne bo kolhozov

CURIH, 24. julija. »Neue Zürcher Zeitung« poroča iz Stockholma, da so se novi parlamenti treh baltskih republik zopet sešli ter sklenili izvesti temeljito agrarno reformo ter podpravljanje vseh večjih trgovskih, industrijskih in denarnih podjetij. Pri vodstvih vseh teh podjetij so bili že prej postavljeni odbori delavcev in nameščencev, katerih naloga je bila preprečiti, da lastniki ne bi izvršili kakih transakcij, kakor tudi skrbeti za nemoteno nadaljevanje obrato-

vania. Vsa zemljiška posest bo razlaščen in razglašena za last ljudstva. Nobeno posestvo ne bo smelo biti večje od 30 hektarjev. Uvajanje kolhozov je pa bilo zaradi pomiritve kmetov razglašeno kot »neaktualno«. Oni, ki širijo vesti, da bodo ustanovljeni kolhozi, se preganjajo kot provokaterji. V Rigi se nadaljuje čiščenje; aretiranih je bilo več bivših ministrov, višjih uradnikov, ravnateljev itd., ki so osumljeni delovanja proti interesom naroda.

ANGLEŠKA ZUNANJA TRGOVINA

LONDON, 24. julija. Reuter. Trgovinsko ministrstvo je objavilo, da je zaradi razširjevanja vojne zunanja trgovina Velik Britanije s kontinentom naravno trpela, ona z USA in ostalo Ameriko pa se je napram lanskemu letu v isti dobi celo povečala za 13.000.000 funtov. Izgledi za bodočnost so zlasti z ameriškim kontinentom še veliko boljši.

JAPONCI BODO SE ČAKALI

TOKIO, 24. julija. Reuter. Ministrski predsednik knez Konoje je izjavil, da zasleduje Japonska politiko dolgih rokov. Zato se ne mara prenašati. Glavni trije cilji so: 1. uređitev »nove strukture« navznoter; 2. povečanje državne obrambe; 3. preusmeritev odnošajev napram Nemčiji, Italiji, Angliji, USA in Rusiji. Po teh izjavah izgleda, da se bo Japonska držala politike nevtralnosti.

Nemška sodba o bodočnosti jugovzhodne Evrope

Redko poseljene, na obdelani zemlji pa preoblikovane balkanske države imajo vse pogoje za razvoj in napredek še mnogih milijonov ljudi

Sporodno z diplomatsko aktivnostjo, ko so predstavniki Romunije in Bolgarije povabljeni na pogovore v Solnograd, si oglejmo zanimive odstavke iz knjige prof. Ernesta Wagemanna »Novi Balkan«. Znanstvenik, ravnatelj Nemškega zavoda za proučevanje konjunktura, zanjema jugovzhodno Evropo kot nekako gospodarsko celoto. Po njegovi analizi je Balkan na zelo nizki gospodarski stopnji, z zelo malo kapitala v vseh oblikah in s poljedelstvom, ki ni posebno razvito. Zato je produktivnost jugovzhodne Evrope razmeroma majhna. Čeprav redko naseljen je ta del Evrope tako rekoč preoblikovan. V jugovzhodni Evropi živi povprečno na 1 km² 62, v Nemčiji 130, v Belgiji in na Holandskem pa 250 oseb. Na 100 ha rodovitne zemlje biva v Nem-

čiji blizu 58, v Jugoslaviji in Bolgariji pa 115 oseb! S povečano produkcijo in industrializacijo bi lahko nudil življenje še mnogim milijonom ljudi.

Delavna sila ni popolnoma izkoriščena. Treba je misliti na intenzivnejšo industrializacijo in dvig poljedelstva. V tem pogledu daje prof. Wagemann optimistične prognoze za bodočnost. Močan prirastek prebivalstva je glavna osnova za nadaljnji napredek. Jugovzhodna Evropa lahko doseže isti gospodarski napredek kakor so ga države v Srednji Evropi v teku 19. stoletja. Da je ta del Evrope zaostal, ni toliko kriva prenaseljenost na obdelani zemlji, kolikor pomanjkanje tehničnih sredstev. Surovin je tu dovolj, zato se lahko države neprimerno visoko dvignejo. Notranji trg je še ne-

razvit, prometne zveze pomanjkljive. S povečanjem izvoza poljedelskih pridelkov bi lahko dobil jugovzhod potrebne tehnične pripomočke iz Nemčije. V enem samem pokolenju se lahko dvigne do silnega napredka.

Jugovzhodna Evropa lahko z uspehom prejme nemške kreditne metode za svoj gospodarski napredek. Države morajo podvzeti iniciativo na gospodarskem polju, ker ustanavljajo privatniki le industrijo, ki jim zagotavlja dobiček. Državna oblast se mora pobrigati za stabilnost plač in cen ter voditi strogo kontrolo nad uvozom in izvozom, da bi se odstranila nevarnost inflacije. Nemčiji je mnogo na tem, da zunanja trgovina jugovzhoda Evrope raste in napreduje.

SLOBODAN JOVANOVIĆ

vseučiliški profesor v Beogradu, je dopolnil 70. leto starosti in po zakonskih odredbah stopil v pokoj. Rodil se je 21. nov. 1869 v Novem Sadu, studiral v

Beogradu in Ženevi, kjer je tudi napravil doktorat prava. Leta 1905 je postal profesor beograjske univerze. Sodeloval je pri mnogih znanstvenih revijah, napisal je celo vrsto razprav ter bil sodelavec redakcije Srpskega Književnega Glasnika. Je najboljši poznavalec našega javnega prava, izvrsten zgodovinar obnovljene Srbije in spreten stihist srbske književnosti.

Totalna vojna proti Angliji?

V velikem boju za razdelitev novih interesnih področij v Evropi je v minulih dneh pretrgal diplomatsko zakulisno bitko govor kancelarja Hitlerja, kateremu je sledil angleški negativni odgovor. Oba dogodka sta velikega, če ne usodnega pomena za nadaljnji potek sedanje vojne, ki se je po padcu Francije za trenutek ustavila. Velika Britanija je kljub resnosti položaja doma, v Sredozemlju in Afriki odločno odklonila vsakršna pogajanja za mir brez že znane osnove na popolni enakopravnosti vseh evropskih narodov.

Tako prihaja zdaj prav za prav šele zanjo prava totalitarna vojna. Doslej je bil le majhen del njenega naroda nepsredno prizadet. V bitkah, ki se napovedujejo, pa bo poleg vojske trpel ves narod, stisnjen na tesnem otoku, brez možnosti večje izpraznitve. Velika Britanija

bo zasijala v plamenih vseh vojnih strahot in tragedij, zasijalo bo na tisoče žganih poslopij, sledila bodo razdejanja na obeh straneh, kakršnih morda doslej še ni poznala vojna zgodovina.

Anglija se zaveda vsega tega, a noče popustiti. Postavila je na kocko ves svoj ogromni imperij, vpregla vso svojo diplomatsko sposobnost. In ker tudi diplomacija držav osi ne bo mirovala, je naravno, da se prožijo najrazličnejša vprašanja, kako se bodo v nadaljnjih bojih zadržale Rusija, Španija, USA in Japonska. Dejstvo je, da so zavezniški doslej v marsičem kovali svoje sklepe na napačnih osnovah. Ali bo znala Anglija ubrati nova pota, ali bo Evropa deležna novih presenečenj na vojaškem in političnem polju na vseh svojih občutljivih točkah, to so vprašanja, ki zbujaajo pozornost vsega sveta.

Škof dr. Gregorij Rožman je bil odlikovan z redom sv. Save I. stopnje.

Minister dr. Budisavljević, ki se je udeležil zagrebških slavnosti ob rojstnem dnevu dr. Mačka, se je spet vrnil v Beograd.

Dunajski Hrvati so dobili novega župnika v osebi Štefana Dobrovića, velikega kulturnega delavca med Gradiščanskimi Hrvati.

Redukcija aktivnih častnikov v Franciji je v polnem teku. Upokojeni bodo mnogi poveljniki armadnih zborov in divizij. Istočasno je v teku demobilizacija, najprej kmečkih obveznikov, ki bodo pomagali pospravljati žetev.

Problem sueškega kanala bo rešen brez Angležev, pravi v polemičnem članku z londonskim tiskom rimska »Tribuna«. Države osi bodo brez pomoči Francije odstranile angleško gospostvo nad Suezom in Egiptom.

Mladi in stari narodi

Sedanja vojna ni le boj med letali, tanki, topovi in bajoneti, nego tudi vojna idej in filozofij. Med bojnimi klici je tudi spor mladih in starih narodov. Za nas Američane, ki smo doslej ostali ob strani, je jasno, da spadamo k »mladim narodom«, ker verujemo, da so demokracije »mlade« v pravem pomenu, te bese.

Mladost je bolj svojstvo duha kakor pa vprašanje let. Resnično mlad je le človek budnega duha, gibčen in originalen, ki se navdušuje za vse one plemenite stvari, ki lebde mladini kot ideal pred očmi. Prava starost nastopa v trenutku, ko človek nima več ne moči ne želja za okretno delo, ko postane človek ciničen in ne veruje več v napredek.

Isto velja tudi za narode. Mladi narodi so oni, ki so kakor mi prežeti z željo po socialnem napredku, ki so za pošteno in iskreno sodelovanje v mednarodnem svetu. Res je, da so ti ideali stari kakor krščanstvo, ostali so pa mladi in sveži, ker jih ni bilo treba izpreminjati. Demokracije, ki spoštujejo te ideale in ki se trudijo, da jih v čim večji meri dopolnujejo, lahko mirno gledajo v bodočnost, pišejo v svojem uvodnem članku »New York Times«.

Ruske pridobitve v Besarabiji

Iz romunske gospodarske statistike se vidi, da je dobivala iz Besarabije 20 odst. koruze, 37 odst. ječmena, 17,5 odst. pšenice in 30 odst. celokupnega pridelka rži. V Besarabiji je bila žetev vselej dobra, čeprav je drugod zatajila. Letos n. pr. bo romunska žetev v ostalih krajih države 20 odst. slabša od lanske, v Besarabiji pa boljša kakor že 20 let ne. Od romunskega izvoza sončnic v Nemčijo je dajala Besarabija 80, soje pa 85 odst. izvoza. Nemško društvo, ki je gojilo sojo, je izgubila blizu 500 milijonov lejev vloženega kapitala ter nadaljnjih 500 milijonov, ki jih je kreditiralo kmetom za žetev, preračunano na 10.000 vagonov. Z izgubo Besarabije je Romunija prenehala kot izvoznica soje in sončnic. Besarabija je tudi imela tretjino vinogradne kulture Romunije na prostoru 350.000 ha. V Besarabiji sta bili tudi dve, v severni Bukovini pa ena največjih sladkornih tovarn Romunije, ki je po vseh teh izgubah upravičeno proglasila žalovanje naroda.

Zgodovinske ali etnografske meje

V knjigi »Beneš of Czechoslovakia« ki jo je v Londonu izdal Godfrey Lias je izšlo nekaj zanimivih podatkov. Pisec predvsem pobija obtožbe Lloyda Georgea in drugih kritikov, da je dr. Beneš na mirovni konferenci hotel čim več porabiti od plena zmagovalcev. Dr. Beneš je postopal po navodilih iz Prage ki so večkrat presegala želje samega Beneša. Glede sudetskih Nemcev je bil dr. Beneš mišljenja, da bi odvajanje Sudetov od Češke onemogočilo obrambo države in gospodarski razvoj ČSR. Tisočletna meja da mora ostati nedotaknjena. On in Masaryk sta pa bila pripravljena odstopiti Nemčiji neke druge kraje na zahodu in severu, kjer biva milijon Nem-

cev. Angleški in ameriški strokovnjaki so ta načrt odobrili, odbor četvorice pa ga je zavrgel.

Dr. Beneš, pravi Lias, bi se zadovoljil tudi z manjšo Slovaško. Odločno je pa branil Tješim, kjer da biva večina Čehov in da je ta kraj, bogat premoga in železa, bolj potreben Češki kakor Poljski.

Glede septembrske krize, ki je povzročila razpad ČSR, obsoja avtor postopanje zahodnih sil, ker niso takoj spočetka jasno izjavile Pragi, da mora odstopiti Nemčiji Sudete: »Neizvestnost stališča v Londonu in Parizu je tako dovedla do katastrofe češkoslovaške svobode.

Zanimiv dokument o izkrcanju v Solunu

Nemška »Bela knjiga« prinaša med drugim tudi razkritja o zavezniških načrtih za izkrcanje čet v Solunu. V listini št. 33 je pismo generala Gamelina generalu Weygandu, kjer pravi prvi med drugim: »Naglasili ste potrebo, ohraniti voljo za odpornost balkanskih držav in to z našo čim močnejšo pomočjo. Zahte-

vati ste, da vam pošljem, dokler je Sredozemsko morje še prosto, skupino lovskih letal, več skupin bombnikov, oddelke druge kolonialne divizije in dva bataljona oklopnih avtomobilov. Vojni svet je na seji 6. maja sklenil, da zdaj še ne obstaja možnost, poslati okrepitve in to iz naslednjih razlogov:

Srečanje Plotnikova s šumadinskimi kmeti

Poročali smo že, kako je poslanik sovjetske Rusije položil venec na grob Neznanega junaka na Avali ter obiskal Oplenac, kjer se je poklonil spomenu pokojnega kralja Aleksandra. Na grob je položil krasen venec, na povratku pa stopil v stik s preprostimi šumadinskimi kmeti. Beograjska »Politika« prinaša o tem naslednji odlomek:

Čeprav se je g. Plotnikovu mudilo v Beograd, je vendarle obiskal znamenito Venčačko zadrugo v vasi Banji. Hotel se je zadržati v zadrugi le nekaj minut. Ko je zavozil avtomobil na dvorišče, sta bila tam dva, trije zadrugarji.

— Ali ni to ruski poslanik? je vprašal neki kmet.

Ko so mu potrdili, je vidno razburjen vzkliknil:

— Ah, škoda, škoda, da nismo to prej vedeli!

G. Plotnikov je vsakemu posebej prijetljivo stisnil roko in dejal:

— Zdravstvujte!

— Zdravo! Zdravo! Živel! so odgovorili kmetje. Skupina zadrugarjev je naglo narasla. Prišli so iz kleti, od dela. Vsak se je hotel pozdraviti s poslanikom.

Končno je ves zasoplen prihitel predsednik zadruge, g. Mihajlo Stojić.

— Zdravo, bodite naš mili gost! Naš drago pričakovani gost! je dejal g. Stojić ter se dolgo rokoval s Plotnikovom. — O, brate, ko so mi rekli, da ste prišli, prvotno nisem mogel verjeti! Tako sem vesel! je hitel pojasnjevati g. Stojić.

Predsednik in zadrugarji so spremili g. Plotnikova in tajnika Patrikijeva, da jim razkažejo zadrugo, na katero so zelo ponosni. Delo v prostorni kleti je v polnem teku. Predsednik g. Stojić pojasnjuje. Naenkrat se nečesa spomni in ustavi.

— Pa, vi ste, g. poslanik agronom po-

stroki?

G. Plotnikov je prijetno iznenađen potrdil.

— Da, mnogo sem tudi delal na kooperativni!

Poslej ni hotel g. Stojić govoriti z nikomer drugim, kakor s Plotnikovom.

— Veste, vi ste filozofi, on je pa poljedelec, agronom. Takih, brate, nam je treba.

G. Plotnikov je bil še bolj presenečen, ko je izvedel, da poznajo kmetje tudi Mičurina.

— Rusi ste mnogo storili v poljedelstvu, posebno v sadjarstvu, je dejal iskreno vzradočen g. Stojić. Vemo mi to in še marsikaj.

Razgovor je postal vedno bolj živahen. G. Plotnikov se je z g. Stojićem odlično razumel, pa tudi v razgovoru z ostalimi kmeti mu ni bilo treba tolmača.

Novice

Svetle in senčne strani novega združnega zakona

Slovenskemu združništvu so dani vsi pogoji za uspešen razvoj

S 24. septembrom t. l. stopi v veljavo novi združni zakon. Kot vsak zakon ima tudi združni zakon, ki bo v bodoče urejeval notranje in zunanje življenje naših združenj, svoje prednosti in slabosti.

Negativna stran, ki jo uvaja v naše združno življenje, je predvsem v povečanem formalizmu in kompliciraniji administraciji. Oboje zahteva pri vseh naših združenjih novih, izvešanih združnih uradnikov. Deloma je to zdravo in priporočljivo, kajti mnogi, ki so imeli vpogled v »predomačo« poslovanje odborov, nekaterih podeželskih hranilnic in posojilnic, vsekakor uvidevajo večjo točnost in pravilnost administrativnega zabeleževanja.

Stvarna neprijetnost, ki je zadela nekatere naše združne z novim združnim zakonom, je v strogi omejitvi delokroga posameznih združenj, ki smejo v bodoče poslovati izključno le s svojimi člani. Združne so dobile nalog, da se do 24. septembra prilagodijo novemu združnemu zakonu ter so večinoma to že storile. Kerim je bila prilagoditev nemogoča, pa so se spremenile v trgovske družbe. V tem oziru je novi združni zakon ugodil zahtevam trgovskih krogov.

V bodoče bo združenjem oteženo sprememba pravil in predrugačenje pogojev notranjega združnega dela in dolžnosti članstva. Nekateri združni so

to dejstvo sprejele z nezadovoljstvom, vendar bi ravno združni revizorji lahko navedli mnogo primerov iz dosedanje združne prakse nekaterih »združnih špekulantov«, ki so ustanavljali nove združne ter dajali združnikom velike koristi. Ko pa so bile te združne gospodarsko že dovolj močne, so s spretnim manevriranjem na združnih skupščinah, na katere je prišlo le malo neinformiranih združnikov, spremenili pravila združne tako, da so zmanjšali pravice posameznih združnikov odn. povečali njihove združne dolžnosti ter upravljemu odboru dali čim več pravic. Tako se je potem gospodarilo le v korist nekaterih vodilnih združnih funkcionarjev.

Vsekakor so velike prednosti novega združnega zakona v večji demokratizaciji združnega poslovanja. Pravice upravnih odborov, ki so pri mnogih podeželskih združenjih delali kar na svojo roko ter pred vsem le za osebne koristi posameznih odbornikov, so z novim zakonom zelo omejene. Na drugi strani so se pa močno povečale pravice in moč združnih skupščin ali občinskih zborov. To bo vodilo k večjemu informiranju ter aktiviziranju vsega združnega članstva, ki pogosto ni dobilo vpogleda v notranje združno delo ter ga zato ni moglo kritično zasledovati in preprečevati razne nepravilnosti poedinah kmečkih posojilnic in hra-

nilnic. Vse združne bodo s tem prisiljene, da bodo pristopile k sistematični vzgoji svojega članstva v pravem združnem duhu.

Na podlagi dosedanjih izkušenj iz našega združnega življenja je novi združni zakon upravičeno smatral za potrebno z zakonskimi določili povečati strogo in natančnost obveznih revizij po združnih zvezah, ki bodo v bodoče materialno in kazensko odgovorne za nepravilno poslovanje posameznih združ, ki so v njih včlanjene.

Iz teh par najvažnejših navedb in ugotovitev o spremembah, ki jih prinaša v naše združno življenje novi zakon, vidimo, da se bo združni pokret pod novimi pogoji lahko vseeno uspešno razvijal; pa ne samo to, v bodoče bo precej oteženo kakršno koli osebno špekuliranje in izkoriščanje lepih združnih načel za egoistične interese poedincev, ki jim je bila pogosto združna le »molzna krava« za lastni dobiček.

Ko pozdravljamo kot zavedni združniki novi združni zakon kot sveži veter, ki bo zavel skozi naše združno življenje ter nam prinesel možnosti za nov, nadaljni razvoj slovenskega združnega pokreta, želimo, da pristopijo vse združne čimprej k pravi združni vzgoji svojega članstva.

Več obzirnosti!

Letos imamo zelo deževno leto. Naše ceste, ki so polne kotanj, ne odvajajo deževnice v obcestne jarke, zato je na cestah mnogo mlakuž in blata. Avtomobili vseh vrst, ki drviijo po cestah, škropijo blato na pešce in voznike. Nekateri avtomobilisti uganjajo takorekoč poseben šport ter uživajo v tem, da lahko bližnjemu, ki si radi slabših materialnih razmer ne more privoščiti avtomobilne, poškopijo in pokvarijo obleko.

Vsekakor bi bilo želeli, da se takšno ravnanje v bodoče prepreči, zato opozarjamo pešce, naj vsakemu avtomobilu pogledajo na številko ter oddajo isto najbližnji orožniški odn. policijski stanici, ki bo nato že sama storila potrebne korake, da se namerno gojenje tega novega »cestnega športa« prepreči in za vselej onemogoči.

Železnikova iz Nove vasi pri Celju, je padla in si nalomila levo ključnico. — 5 letni sin posestnika Rafael Kovač iz Vojnika, je padel z voza in si zlomil levo roko pod laktom. — 2 letni posestnikov sin Vinko Vozlič iz Smartnega v Rožni dolini, se je pri štedilniku opeknel z vrelo vodo po rokah in nogah. — Vse so odpeljali v celjsko bolnišnico. — Lepa nedelja v Svetini nad Celjem bo letos 4. avgusta.

Ptuj

S SENIKA PADEL IN SE UBIL

V Janežovcih pri Sv. Urbanu se je zgodila nenavadna smrtna nesreča, ki je zbudila pozornost daleč naokrog. Zahtevala je življenje 19 letnega mladčenca Saterja Antona iz Janežovcev. Fant je spal na seniku s 14letnim pastirjem Krajncem Ljubomirom. Usodnega večera se mu je zdelo ležišče pretrdo in se selil. Novo gnezdo je v temi slabo izbral. Speč je zdrsel v gumno, kjer je obležal mrtev s prebito lobanjo na cementnih tleh.

o Službeno mesto banovinskega cestarja je razpisano in sicer na progi bano-vinske ceste Dravograd-Libeliče-državna meja od km 0,000 do km 8,681. Prošnje je vložiti najkasneje do 18. avgusta t. l. pri okrajnem cestnem odboru v Dravogradu.

p. V tretje vrnjeno kolo. Peku Kozelu na Ormoški cesti je bilo pred dnevi ukradeno kolo že tretjič. Sedaj mu je vrnjeno že tretjič. Našli so ga v nekem žitu v Brstjah.

Celje

Vaditeljski tečaj za članice in naraščajnice

Kakor smo že poročali, se bo 5. avgusta pričel v sokolski gozdni šoli v Soteski pri Mozirju tritedenski vaditeljski tečaj za članice in naraščajnice. Poučevale bodo poleg savezne prednajočice še druge priznane strokovne moči. Sestre bodo taborile na prostoru, kakor si lepšega misliti ne moremo. Sonce, senca, voda, igrišče, kar bodo želele, bodo imele v zadostno razpoložljivih odmorih na razpolago. Sotari za prenočišča so udobno urejeni in prostorni. Lanske udeleženke so se vrnile vesele s tečaja, letos bodo prilike v taboru še ugodnejše. Sestre plačajo za vso tritedensko oskrbo 250 din, ako plača zanje društvo, pa 200 din. Gospodinsko vodstvo je na višku, kuhinja uživa sloves, ki ga prav radi potrdijo vsi, ki so kdaj obiskali taboreče in bili gostje gostoljubnega vodstva. V tečaju je še nekaj mest prostih, zato se sestre še lahko prijavijo, seveda takoj te dni. Škoda bi bilo zamuditi lepo priliko, ki se nudi redko kdaj, da bi sestre z zdravim odpočitkom v lepi prirodi pridobile tudi strokovnega znanja, tistega znanja, ki bo poedinam omogočalo, da se bodo mogle uveljavljati kot vaditeljice pri svojih edinicah in na ta način odlično služiti sokolski organizaciji in naši skupnosti. Prijavite se, dokler je še čas pri svojem društvu ali čet, ki ukrene potem vse potrebno.

c Nočno lekarniško službo ima od 20. do 26. t. m. lekarna »Pri Križu« na Kralja Petra cesti.

c Laglja koroških borcev, krajevna organizacija v Celju, obvešča članstvo, da bo 4. avgusta ob 9. uri dopoldne na vojaškem okrožju v Celju prisega prič članov. Vsak član mora imeti zapisnega dveh prič, če hoče dobiti spominsko kolajno na rdečem traku. Zato valimo k prisegi vse članke, ki prisega dveh prič še nimajo, četudi so svoj čas razne prepise dokumentov že priložili prijavi za spominsko kolajno. Člani naj tudi drugega v tem obveste.

c Javna mestna knjižnica od večeraj dalje zopet redno posluje.

c Mestna občina celjska je prejela nov škropilni avto. Dobavila ga je tvrdka Krupp, ki je prodala motor in šasijo, kotel-rezervoar, ki meri 3500 litrov in brizgalno je dobavila tvrdka Rosenbauer & drug v Lincu. Avtomobil je veljal okrog 200 lisov din in je kombinatornega sestava, uporaben za škropljenje ulic in tudi za požarni gasilski voz. Avtomobil že pridno škropi po mestnih ulicah. Poleg novega avtomobila škropi po mestu in okolici tudi stari škropilni avto.

c Celjsko postajno postopje ima prav čudno obliko. V teku lanskega leta so renovirali glavno stavbo, oba stranska trakta pa sta ostala nepopravljena in taka stojita še danes. Stene so odrte in vse sku-

paj vpliva prav odbijajoče. Da to tudi na tujce napravi čuden vtis, je jasno in je potrebno, da se ta zadeva čimprej uredi.

c Avtomat za peronske karte so postavili na celjski postaji. To je koristna pridobitev, da se ne bo občinstvu treba za peronske karte v bodoče prerivati pri blagajnah. Avtomat je stal 25.000 din, nabavila ga je generalna železniška direkcija.

c Policija je aretirala štiri fante v starosti od 18 do 22 let, ki so brez povoda na ulicah mesta ob Savinji napadali in pretepali v noči na torek mirne pasante. Vsi štiri nepravilnosti bodo ovadeni sodišču.

c Utopljenega Jožefa Melharja, 28 letnega delavca v Westenovi tovarni, stanujočega na Loznici pri Celju, ki je v Breznem pri Mariboru utonil v Dravi, so našli na jeznu na Fali. Truplo so prepeljali v Celje, kjer so ga večeraj pokopali na mestnem pokopališču.

ODHOD POLKOVNIKA G. DEFARJA

Včeraj popoldne je z brzovlakom za stalno odpotoval iz Celja komandant celjskega 39. pešpolka g. polkovnik Libarat Defar. Na postaji so se od njega poslovili oficirji celjske garnizije, mestni župan g. dr. Voršič z magistratnim direktorjem g. Šubicem in drugo celjsko občinstvo. V slovo je zaigrala vojaška godba. Gospodu polkovniku, ki je bil v Celju zelo priljubljen, želimo na novem službenem mestu mnogo sreče in zadovoljstva.

c Nesreče med otroki. 2 letna posestnikova hči Marija Jazbinskova iz Pilštana se je doma s črno kavo poparila po hrbtu. — 1 letna hči narednika-vodnika Tatjana

Poglavitni vzroki prometnih nesreč

NEPOZNANJE CESTNIH PREDPISOV, BREZBRIZNOST IN BREZOBZIRNOST VOZNIKOV, SLABO STANJE CEST TER POMANJKANJE VARNOSTNIH NAPRAV

Casopisje stalno poroča o prometnih nesrečah in posledicah, ki zahtevajo velike materialne in tudi človeške žrtve.

Vzroki teh nesreč, posebno na deželi, so različni.

Prvi in glavni vzrok je nepoznanje cestnih predpisov, radi česar vlada na naših podeželskih cestah pravi nered in anarhija. S samimi zakonskimi predpisi in kaznimi, ki so samo na papirju, ne bomo nič opravili. Ti predpisi bi se morali strogo izvajati in še poostri. Vsakdo bi moral biti moralno obvezan, da vsak prestopke cestno-policijskega reda javi pristojnim varnostnim organom, ki bi morali takoj uvesti postopek in kršitelja takoj kaznovati. V prvi vrsti bi bili za to poklicani cestarji, ki so stalno na cesti. Pa je tu spet star pregovor resničen: »Kjer ni tožnika, ni sodnika« in tako ostane na naših cestah kljub predpisom vse po starem.

Drugi vzrok je brezbriznost in brezobzirnost voznikov, bodisi kolesarjev, motociklistov, avtomobilistov. Dogaja se

celo pogosto, da pijani šoferji vozijo tako divje, da je res ogroženo sleherno življenje, imetje in javne naprave. V taki brezobzirni vožnji ni mogoče upoštevati vseh predpisov in ni čudno, da se nesreče vrstijo. Največji križ je pa z vozniki, ki celo zaspe na vozovih in puste konje same, naj vozijo po mili volji. Ponoči celo srečavamo voznike brez luči, kar je malomarnost, ki zasluži vso grajo.

Tretji vzrok nesreč pa je pomanjkanje varnostnih naprav in stanje naših cest. Posebno ob železniških prelazih so te naprave zelo pomanjkljive. Tiste tablice pred prelazi lahko vsak prezre, posebno sedaj, ko so polja v bujni vegetaciji. Vsi železniški prelazi bi morali biti varovani z zapornicami, pa seveda niso.

Koliko nesreč bi se na ta način preprečilo. Posebno stranske proge so v tem oziru zelo zanemarljive. Tako vidimo na progi od Ormoža do Gornje Radgone le eno zapornico, od Ormoža do Hodoša tudi samo kaki dve, kljub temu, da železnica večkrat in celo pogosto prečka vijugaste državne, banovinske in občinske ceste. Železniška uprava bi morala po izkušnjah zadnjih let to upoštevati.

Tudi stanje naših cest, ki so polne lukenj, jarkov, ovinkov ter kamenja različnih dimenzij, večkrat tudi zelo spetnega vozača spravijo iz ravnotežja.

Vsi ti razni nedostatki bi se lahko s potrebno strogostjo in doslednostjo kakor tudi z malo dobre volje odpravili. —vk.

S Peska do Sv. Treh kraljev na Pohorju

SPD NAJ BI NEKOLIKO IZBOLJŠALO MARKACIJO

Zadnje nedeljo je pohitelo mnogo izletnikov na Pohorje. Eni na bližnje postojanke, drugi na oddaljeneje. Večina poti

je dobro označena. To so pač tiste, katerih se izletniki v največji meri poslužujejo. Nikakor pa nismo zadovoljni z znanim poti, ki vodi od koč na Pesku k Trem kraljem. Na križiščih niso pritrjene potrebne napisne table. Tudi sicer je ta pot zelo slabo označena. Ako ne najdeš drvarjev, teh dobrih svetovalcev v takih zadregah, ne vem, kako in kdaj bi prišli do koč Sv. Treh kraljev. — SPD bi moralo večkrat pregledati vse poti in jih ustrezno označiti. So še ljudje, ki namestoma, iz grde objestnosti, delajo škodo. SPD je že mnogo storilo za dvig tujskega prometa na Pohorju. Zato lahko upamo, da bo tudi na tem delu Pohorja razumelo vse tako urediti, da bo v čim večjo korist nam in tujskemu prometu. a-že

Ali ste že oddali oglas

za

posebno številko

»Večernika«, ki bo izšla 3. avgusta 1940

Maribor

Odhodnica univ. prof. in dekana g. dr. Hribarja

Sinoči so priredili zdravniki in uradniki mariborske splošne bolnišnice prav pristožno odhodnico dosedanjemu ravnatelju bolnišnice, pravkar izvoljenemu dekanu in vseučiliškemu profesorju g. dr. Francetu Hribarju. V spodnji kazinski dvorani se je zbralo veliko število njegovih prijateljev in znancev, med drugimi zastopnik banske uprave šef sanitetnega oddelka inspektor g. dr. Avramovič, zastopnik mestnega poveljnika in šef vojne bolnišnice v Mariboru sanitetni major g. dr. Tasič, okrajna načelnika dr. Šiška in g. Ajiec, podžupan g. Žebot, šef celjske bolnišnice primarij g. dr. Rajšp, šef ptujske bolnišnice primarij g. dr. Kuhar, primarij celjske bolnišnice g. dr. Flajs, upravitelj celjske bolnišnice g. Šušteršič, predsednik mariborskega Zdravniškega društva g. dr. Pihler, upravnik Zdravstvene doma g. dr. Vrtovca, šef banovinskega zdravilišča Rogaška Slatina g. Gračner, šef zdravnik OUZD g. dr. Sekula, upravitelj OUZD g.

Stenovec, nadupravitelj mariborske bolnišnice g. Stegnar z uradništvom itd.

Izredno pristočni družabni večer je postal s pozdravnim nagovorom »domačin« prireditve novi ravnatelj mariborske bolnišnice primarij g. dr. Radšel, ki je po toplem pozdravu posameznikov orisal velike zasluge odhajajočega ravnatelja g. dr. Hribarja, ki zaseda dekanško stolicu kot redni profesor ljubljanske medicinske fakultete. Sinočni večer je bila prava manifestacija mariborskega zdravništva za popolno slovensko medicinsko fakulteto. Ponosni smo lahko, da je prav g. dr. Hribar po 10letnem uspešnem delu med nami zasedel tako častno mesto. Odveč bi bilo naštevati vse napore in zasluge vseučiliškega profesorja in dekana dr. Hribarja za mariborske zdravstvene razmere, pribiti pa je treba dejstvo, da bo zastavil vse sile za čim lepši razvoj slovenske medicinske fakultete in slovenskega zdravniškega naraščaja.

Sledili so še govori inspektorja dr. Avramoviča, podžupana Žebota, predsednika Zdravniškega društva dr. Pihlerja, upravnik Zdravstvene doma dr. Vrtovca, šef zdravnik OUZD dr. Sekule, nadupravitelja tukajšnje bolnišnice Stegnarja, ki se je poslovil od g. dekana v imenu uradništva. Na vse pozdravne govore in čestitke se je ginjen zahvalil univ. prof. dr. Hribar, ki je poudaril, da se s težkim srcem poslovlja od Maribora, da pa bo vedno zastopal interese našega občinskega mesta v zdravstvenem pogledu, zlasti pa da se bo boril za čim lepši razvoj slovenske medicinske fakultete.

Med svečanim banketom so se vrstile napitnice in zdravice, prijetno ter nadvse pristožno razpoloženje pa je bilo še pozno v noč. Naj omenimo, da je k temu pripomogel tudi koncertni pevec g. Slavko Lukman, ki je zapel odhajajočemu univ. profesorju več opernih arij in domačih pesmic, za kar so ga gostje nagradili z odobravanjem.

Sence iz periferije

Zdaj je hladen poletni večer... Slabo razsvetljena cesta izginja med nizkimi občinskimi hišami, za katerimi trepečejo medle luči. Tu zunaj na koncu mesta je sploh vse tako strašno temno kot bi se balo življenja... Nocoj sem edini izgubljenec na tej poti, toplota za temi okni me pritegne k sebi. Skozi steklo, ki ni zakrito, vidim družino ob skledah, ki so prazne. Ona reže otrokom tenke kose kruha, njega pa ni. Potem se ji glava povesi in roke sklenejo, otroci pa jo posnemajo. Iz lačnih ust se izvije počasni: »Za ateka, ki v gostilni pije... Oče naš!« Odmaknem se, dovolj sem videl.

Pri drugem oknu. Sredi sobe stoji miza, pri njej dva dečka, ki zadovoljno — kadita. Noge sta kar na mizo položili, v rokah pa imata igralne karte. Prvi pretirga tišino: »Ti, si videl, Bandite preri-je?« Drugi zanika z glavo. »Glej, tako so ga zadavili!« se zakrohota in pokaže z roko. Mrzlo mi je postalo pri srcu, odmaknil sem se.

Pri tretjem oknu je strašno tiho, mrtvaško tihi mir. Tu sta samo dva, mladi mož in žena. Ona sedi na ubornem ležišču, trese se in včasih trudno zakašlja. Njeno lice je moralo biti nekoč lepo, zdaj pa je pokrito s sencami in blede kot zid. Kost in koža! Oh, saj poznate take postave, kandidate smrti, neme žrtve jetike! Njen mož jo boža, ona pa strmi v luč. »Saj bo kmalu bolnišnica zgrajena!« jo tolaži on. »Kako dolgo mi že vse to praviš!« se nasmehne ona. Ve, da bo takrat prepozno...

Zdrznem se in se umaknem v temo nazaj na cesto. Toda zdaj se mi, kakor da bi iz vseh oken kričali ljudje in stegovali roke: »Glej, kaj bo iz nas!« Na drugi strani ceste vstajajo obrazi morilcev, tatov in jetičnih in pijancev. Iz vseh oken odmeva: »Dajte nam kruha, nam ženam denarja! Dajte nam BOLNIŠNICE!«

Hotel sem jim pokazati z roko, novo bolnišnico, češ, saj jo imate, pa mi je roka omahnila. Namesto nje pa so se dvigale iz vseh strani gostilne, v katerih so padali novci ob čaše, od njih pa so stale prazne skrinjice z napisi: Za novo bolnišnico! Nenadoma so slike izginile. Iz ogle se je prikazal stražnik in spet izginil. Jaz pa sem zbežal proč, da ne bi več ničesar slišal. -kv.

Šoferjeva duhaprisotnost preprečila prometno nesrečo

Naše ceste kilčejo po popravilu!

Avtobus mestnih mariborskih podjetij, ki obratuje na progi Maribor—Ptuj, je v kratkem roku enega meseca imel dva nevarna defekta na istem mestu.

Radi razdrapanje ceste in obupnega tresenja se je ponovno zlomila os, ki veže prednji kolesi. Pri nesreči, ki se je zgodila pred enim mesecem, je avtobus zdrknil s ceste ter se z vso silo zaletel v obcestno jablano v bližini gostilne Žirak. Polomila so se karoserija, blatniki in luči. K sreči je bil avtobus takrat prazen ter ni bilo žrtev.

V ponedeljek predpoldan je isti avtobus kmalu potem, ko je odpeljal iz Ptu-

ja, doletela v vasi Hodoš ista nesreča. Po novno se je med vožnjo po obupni cesti zlomila omenjena os kot prvič tik ob desnem kolesu. Duhaprisotni šofer je takoj začutil defekt ter v hipu sunkovito zavrl avto ter takoj izjavil potnikom v nabito polnem avtobusu, da je preprečil večjo nesrečo. In res so se lahko vsi prepričali, da sta sprednji kolesi avtobusa bili usmerjeni vsaka v svojo smer, prednji del avta pa je za kakšen meter zdrknil proti obcestnemu jarku. Brez šoferjeve vestnosti in pozornosti bi bila večja nesreča z ljudskimi žrtvami neizogibna, zato zasluži šofer posebno zahvalo in nagrado.

očala? ...

dipl. optik

peteln

m Čigava je ročna torbica? V mestnem parku je paznik Franc Rebernik našel ročno torbico s 44 din drobiža in ključ. Lastnica naj se zgasi pri policiji.

m Z drevesa je padla v Sp. Žerjavcih 8letna viničarjeva hčerka Anica Irgolič in si zlomila levico. Ponesrečenko so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Kino

* Grajski kino. V sredo in četrtek »Rasputin«. Od petka do vključno nedelje sijajna veseloigra »Osišani jež«. Hans Moser. Ponedeljek »Pesem zlatega zapada«, Jeanette MacDonald.

* Kino Union. Od danes pa do vključno petka »V volčjih krempljih« senzacionalni film divjega zapada z znamenitim psom Treo-om v glavni vlogi.

* Kino Esplanade. »Trije valčki«. Razkošni, veseli in zabavni film, glasbe, petja in plesa.

Za pospešitev plavalnega sporta

Pred leti, ko še ni bilo kopališča na mariborskem otoku, so bili upravičeni očitki mladine, da se ne more izuriti v plavanju. To je za nami. Že več let imamo, tudi širom po domovini znano krasno kopališče. Na razpolago so bazeni, skakalni stolp itd. Nekaj pa le ni v redu. V mladini ni posebno vidnega napredka v plavalnem sportu. Vsa ta leta obstaja Plavalno društvo, ki pa ne more priti do večjega razmaha. Kaj je temu vzrok? Kot smo izvedeli, se bodo Mariborčani

v plavanju pomerili z Ljubljančani. Kako bo le neki to šlo? Mogoče se bodo pa naši dobro ali vsaj častno odrezali. — Zdi se, da naš plavalni sport ni v trdnih rokah. Čas hiti. Naši plavalci ne plavajo nič boljše kot takrat, ko so tvegali svoje zdravje in življenje v deroci Dravi. — Želeti je, da bi se naš plavalni sport kmalu povzpela na primerno višino. Taka prizadevanja naj bi še v večji meri podpirali odločilni činitelji! a—že.

APEL NA MARIBORSKO TRGOVSTVO

Ponovno opozarjamo, da so sklenili mariborski trgovci na lanskem rednem občnem zboru sprejemati v bodoče sanio takšne vaje in vaje, ki imajo najmanj 4 razrede srednje odnosno meščanske šole z malo maturo. Apelliramo torej na naše članstvo še enkrat, da nastopa tozadevno enotno in solidarno ter sprejema v svoja podjetja brezizjemno le takšen trgovski naraščaj, ki ima dovršeno nižjo srednjo odnosno meščansko šolo. — Združjenje trgovcev za mesto Maribor

DOBAVA TURSKEGA BOMBAZA

Te dni bo odpotoval v Ankaru načelnik izvoznega oddelka ravnateljstva za zunanjo trgovino dr. Mihajlovič. Posredujeval bo za dobavo turškega surovega bombaža za našo tekstilno industrijo. Izgledi so doslej še precej ugodni.

m Nočna lekarniška služba: od 20. do vključno 26. t. m. lekarna pri Sv. Antonu, Frankopanova 18, tel. 27-01; lekarna »Pri Mariji pomagaj«, Aleksandrova cesta 1, tel. 21-79.

m Okoli Pohorja priljubljen »Putnikov« izlet z avtokarom v nedeljo, dne 28. julija. Prijave do petka!

m Na rentgenološkem inštitutu mariborske splošne bolnišnice se do nadaljnjega ne vrše in ne morejo vršiti obsevanja z rentgenskimi žarki dokler ne bode novi aparat za obsevanje in terapijo montiran in preizkušen in dokler ne dosepejo nadomestni deli, ki še manjkajo. Nato opozarjamo občinstvo in gg. zdravnike, da ne bodo pošiljali pacientov na obsevanje v mariborsko bolnišnico, dokler ne bo v dnevnem časopisju objavljeno, da se zopet vrše obsevanja.

m Blagoslovitev nove pohorske ceste bo neprekinjeno v nedeljo, 4. avgusta. Blagoslovitveni obred bo opravil mariborski škof dr. Tomažič.

Razpis direktorskega mesta

na zasebni dvorazredni trgovski šoli s pravico javnosti v Murski Soboti. Šolski odbor podpisanega združenja razpisuje mesto

direktorja

na svoji dvorazredni trgovski šoli. Kandidat mora ustrezati pogojem § 51 zakona o srednjih trgovskih šolah (točka 2.), ki določa:

Za direktorja na dvorazredni trgovski šoli sme biti postavljen profesor srednje trgovske šole, ki ima položen profesorski izpit in najmanj 10 let državne, prvenstveno učiteljske službe, od teh najmanj 6 let na srednji trgovski šoli.

Nekolkovani prošnji za mesto, je priložiti rojstni ali krstni list, domovnico, dokazila o strokovnih kvalifikacijah ter kratek curriculum vitae. Prejemki po dogovoru.

Prošnje je dostaviti na spodnji naslov najkasneje do 5. avgusta t. l.

Murska Sobotica, dne 23. julija 1940. ZDRUŽBA TRGOVCEV za srez Murska Sobotica v Murski Soboti.

m Poveljnik mesta general Golubović upokojen. Na lastno prošnjo je upokojen mariborski poveljnik mesta general Mihajlo Golubović, ki je postal tekom svoje službovanja v Mariboru zelo priljubljen.

m Mariborske konjske dirke bodo 15. in 18. avgusta. Nastopili bosta tudi konjeniška šola iz Zemuna in jahalna šola iz Zagreba s popolno damsko ekipo.

Pri drevesničarju Dolinšku v Kamnici

Pojdite z menoj proti Kamnici po Koroški cesti, kjer vam bo na klancu kaži-pot pokazal pot k njegovi domačiji. Zdaj, ko so topli dnevi, ga boste našli med ostalimi delavci na polju, s klobukom počez na čelo, z motiko v rokah. Prijazno se vam bo nasmehnil, odložil motiko ženki ob strani in vam radevolne vse razkazoval, od največje drevesnice v Sloveniji pa do gozdov. »No, kako pa kaj letos gre, ko so takšni časi, g. Dolinšek?« ga povprašam, ko stopava med drevesi in travniki. »Ne pozna se nika-kor!« se mi nasmehne. »Ljudje pač vedno radi kupujejo drevesa, saj jih tek po sadju nikdar ne mine!« »Kako pa je s sadjem?« »Čisto dobro! Breskve so že zrele, marelice tuči, sliv bo sicer malo, bo pa zato več jabolk in hrušk!« odgovori in ponovno gleda to svojo imetje, saj je g. Dalinšek lastnik največje drevesnice in vrtnarije v Sloveniji.

»Kdaj pa je tukaj sezona?« ga prekinem v njegovem premišljevanju. »V jeseni! Takrat se tu na travniku kar kupijo avtomobili in avtobusi in še 60 pomagačev mi je premalo!« »Odkod pa prihajajo?« »Katerih je največ?« »Iz Slovenije največini in teh je tudi največ. Seveda so tudi iz Hrvaške, Srbije itd. Vsem ne vem niti imena!« doda smeje.

»Kaj pa Mariborčani?« »No, še gre! Seveda ne kažejo preveč zanimanja pa lastno delo. Raje seveda jedo sadove teh rok!« Ali bi ne bilo lepo, sem pomislil, če bi v Mariboru v vsakem vrtniku raslo drevesce? Prvič bi si prihranili marsikak dinar, drugič pa je seveda spet za zdravje koristno. »Najbolj se zanimajo gojenci gozdarske šole, ki prihajajo semkaj s profesorji...« nadaljuje spet prijazni gospod, imajo vsaj tuči mladi ljudje od tega nekaj koristi... »Da, gospod Dolinšek ni skop. Je tihi kulturni delavec, ki ga vse premalo cenimo. S svojimi zanimivimi članki v raznih strokovnih listih svetuje kmetovalcem in razlaga razne zanimivosti, ki jih sam kot izvedenec dobro pozna. Zato bi bilo dobro, ako bi se n. pr. na njegovem domu osnovala nekaka »Pisarna o kmetijskih vprašanjih«, na katero bi se vrtnarji, kmetovalci in zasebniki lahko z zaupanjem obračali.

Med takimi in podobnimi vprašanji in mislimi sva površno obšla del posestva in prispela do prijazne bele hišice. In ko sem vstopil, sem menil, da sem se prese-lil v one dobre, stare čase, o katerih pripovedujejo naši zgodovinarji, da so Slovani postregli gostu z medom... kv.

Mal' položi dar domu na oltar

Nekaj pripomb o novi Štrigovski cesti

Na novi cesti, ki veže Ljutomer s Štrigovo, še vedno nekaj delajo. Ob mostu preko Ščavnice so te dni napravili nasipe. A nasipe so naredili kar iz zemlje, katero so dobili na ta način, da so zrvanali rob bližnjega gozda. Brezdvomno tak material ni uporaben za taka dela. Najslabši del ceste je od vrha brega pa do Razkrižja, ker je klanec, vozijo ljudje na ta način, da kolo privežejo z verigo in

tako drsi kolo ter napravi globoke kolo-voze. Voda potem material odnese in vsled tega štrli ostro, robato kamenje, ki je posebno nevarno za kolesarje in motorna vozila. Komaj dve leti je cesta otvorjena, pa je že v takem stanju, kakor bi po njej vozili že desetletja. To pa radi tega, ker se je uporabljal slab material in ker ljudje vozijo in zavirajo, kakor se jim zdi.

Zanimivosti

Horatio Bottomley, najgenialnejši angleški novinar

Finančnik, popularen kakor Cromwell - Bogastvo, slava, ječa in tragičen konec

Leta 1933. je umrl v londonski bolnišnici v skrajni bedi mož, ki bi lahko postal diktator Anglije. Bil je to Horatio Bottomley, najgenialnejši angleški novinar, nenadkriljiv demagog, sijajen lahkoživec, lastnik najboljših dirkalnih konj, najslavnejši privatni pravnik, dvakratni milijonar in velik finančnik. Od sina siromašnega krojača iz londonskega predmestja se je Bottomley s svojimi prirodnimi darovi povzpел do najvišjega položaja v človeški družbi. Debela knjiga bi komaj sprejela vase romantično življenje tega izrednega moža, ki je začel svoj zaslužek kot sodni pisar. Od tam je prišel v odvetniško pisarno, nato pa v uredništvo. Tu je pokazal velike sposobnosti,

s 25. leti je postal ravnatelj londonskega novinskega podjetja.

Štiri leta kasneje je ustanovil lastno časopisno podjetje in založništvo »Hansard Publishing Union«, ki je združilo okrog sebe še štiri druga založništva.

Podjetje je uspevalo, Bottomley je živel kakor bogataš. Razsipal je denar in kmalu prišel na boben. V konkurzni razpravi pred porotnim sodiščem se je postavil s tako spretno samoobrambo, da je postal izredno popularen. Sodnik je bil tako navdušen, da je Bottomleyu svetoval, naj vstopi med pravnike, kjer da ga čaka velika in slavna bodočnost.

Bottomley se je spet rehabilitiral. Pridobil si je zaupanje delničarjev in v enem samem letu ustanovil 20 različnih društev.

Tedaj je bil na višku življenja, v katerem je skupaj utemeljil 50 delniških drušev, vsako z milijonskim kapitalom. Družbe so propadale, toda Bottomley ni izgubil vere vase. Ustanovil je med drugim tudi »Selected Gold Mines of Australia«, družbo, ki je kmalu razpadla. Preveč je živel razsipno, zato je bil neprestano v konkurzih. Imel je velike konjušnice, poletni dvorec za 200.000 funtov sterlingov. Razmetaval je denar za ženske, šampanjec in zabave. Vsak dan je izpil tri steklenice najdražjega šampanjca.

Spet je moral pred sodnike. Rešila ga je tudi to pot lastna zgornost.

Ljudje so verovali vanj kakor v idola. Ustanovil je veliki finančni list »Financial Times«, ki izhajajo še danes. Toda v trenutnem ganotju je dobro uspevano podjetje prepuštil svojemu drugu in ustanovil večerni list »Sun«. Postal je najpopularnejši pisec Londona in novinar Anglije. Njegov tednik »John Bull« se je čital v vseh družinah Velike Britanije. Izšel je prvič 21. junija 1906 in se tiskal v milijonski nakladi. Svet je požiral Horatijeve članke, njegova rubrika »Človeški dokumenti« mu je prinesla svetovno slavo.

Bottomley je napadal in kritiziral razna podjetja ter se zapletel v mnoge tožbe. Spet je postal slaven pri obrambnih razpravah.

Kandidiral je na listi liberalne stranke in ostal poslanec do leta 1912. Tedaj je prišel v bankrot, moral je podati ostavko. Ko se je začela svetovna vojna, je stopil Bottomley v ospredje. Pozival je Britance, naj vstopajo v vojsko. Na zborovanjih je silno navdušil navzoče, tisoči in tisoči so šli pod zastavo. Earl Birkenhead mu je pisal, da ni še nikoli v življenju čul govornika kakor je on. Bottomleyeve zasluge so bile, da se je v Angliji dvignil vojaški duh in da so hitele divizije na francoska in flandrska bojišča. Glavni generalni štab ga je celo pozval, naj si ogleda stanje čet. Horatio je prišel v Francijo in Belgijo ter napisal kasneje vrsto navdušujočih člankov o položaju angleških vojakov na fronti in o optimizmu, ki preveva vse do končne zmage. Sicer so ga zelo napadali, ker so mu očitali, da je na svojih zborovanjih pobiral vstopnino in kasiral od vsakega govora po 200 do 250 funtov.

Na kraju svetovne vojne je bil Horatio Bottomley na višku svoje slave in popular-

nosti. Izbrisali so ga kot bankrota in kandidiral je kot neodvisen politik. Izbran je bil za poslanca z ogromno večino glasov. Lahko bi postal diktator Anglije, tako je bil popularen. Toda ni se menil toliko za politiko kot finančno vodstvo. Ustanovil je delniško družbo za izdajanje »Bonov zmage«. Kmalu je bilo vpisanih 500.000 funtov sterlingov, toda prav to mu je zlomilo vrat. Novinar Reuben Bigland ga je začel napadati kot

največjega sleparja, ki je kdaj koli hodil po angleških tleh.

Našel je vse njegove bankrote in druge grehe. Prišlo je do tožbe. Bottomley ni mogel pobiti obtožb, moral je plačati vse sodne stroške. Pritožil se je in na ponovni razpravi je imel sijajen obrambni govor. Medtem ko so se porotniki umaknili k posvetovanju, je šel Bottomley s prijatelji v bližnjo restavracijo. Bil je sigurno zmage in naročil je obed za 70 oseb v najboljšem londonskem hotelu. Toda varal se je, to pot ga je sreča zapustila...

Porotniki so ga obsodili na sedem let težke ječe.

Namesto na banket, je moral takoj v ječo. Izbrisali so ga iz parlamenta, vsa prijateljstva, ki jih je koval 20 let, so čez noč splahnela. Izginile so konjušnice, lepe ženske in šampanjec, izginil je poletni dvorec in kneževsko stanovanje v Londonu.

Pet let je živel v ječi. Ko je prišel na svobodo, je poizkušal marsikaj, toda ni imel sreče. Vse se je kakor zarotilo proti njemu. Za svoje spomine je dobil 15.000 funtov, dali so mu tudi 5000 funtov od likvidacije nekega njegovega lista. Skušal je izvesti propagandno turnejo po Ameriki, toda ni dobil dovoljenja. Zadnja leta je živel v revni.

reven in betežen je umrl v naročju svoje stare prijateljice

Peggy Lowe. Tako je preminul človek, ki je za Cromwellom imel največjo popularnost med angleškim narodom.

167 let stara že petič pred oltarjem

Blizu Bostona živi na farmi 107-letna Rut Larvikova. Bila je že štirikrat poročena, ker je pa krepka in zdrava, je jela resno misliti na peti zakon. Četrtilič se je poročila kot 80-letna vdova. Dala je v liste oglas, se kmalu spoznala z veselimi dobrodušnim starcem ter živela z njim 18 let v srečnem zakonu.

Zadnje čase je starka živela s svojim

64-letnim sinom na farmi pri Bostonu. Vdihala je sama gospodinjstvo, kuhala, prala in šivala perilo brez naočnikov. Ko ji je hotel sin preskrbeti kuharico, je odločno odklonila. Že več mesecev je na njih farmi zaposlen 83-letni delavec, v katerega se je starka nenadoma zaljubila. Izjavila je sinu, da se bo s hlapcem poročila. Ta ni ugovarjal in pred dnevi je bila vesela poroka.

Izplačilo uslužbencem v lesenih dškah

Občinska uprava v Kaltonu, v zvezni državi Minesoti, je zaradi pomanjkanja denarja izplačala svoje uslužbence z deščicami, različnih velikosti, po višini plače. Lesene deščice so bile vrezane za vrednosti po en, pol in četrt dolarja. Občinska banka je bila zaradi slabih denarnih prilik primorana, zapreti blagajne. Uradniki in delavci se niso razburjali, ker so dobro vedeli, da bo v njihovem industrijskem kraju, kjer se predelava les na debelo, tudi denar v deščicah prišel do veljave. Našel se je bogatin, ki je zaradi redkosti stvari pokupil ves leseni denar in plačal zanj najvišjo ceno. Nameščenci so tako napravili še dobičkanosen posel.

80 letni starec ugrabil 70 letno nevesto

V vasi Kalabikionu v okolici Drame v Grčiji je 80letni starec Karapaskalis na originalen način prišel do neveste Anastazije Filaktu. Ker so sorodniki neveste nasprotovali snubljenju, se je starec odločil, da 70letno »dekle« kratkoma ugrabi.

Ljubila sta se že 25 let, toda za poroko sta se šele pred kratkim odločila. Ker so njeni sorodniki odsvetovali, da bi tako stara šla v zakon, se je nevesta odločila, naj jo ženin na romantičen način odvede na dom. Tako je došlo do otmice.

Stari Karapaskalis je neke noči udri-

v spalnico 70letne izvoljenke ter jo odnesel na svoj dom. Sorodniki so se potem vdali ter je bilo ženitovanje v navzočnosti vse vasi. Ženin se je kljub visoki starosti počutil naravnost mladeniškega. Novinarjem je dejal, da je še krepak in da se nadeja, da mu bo žena rodila sina... Ko so se navzoči smejali, je zahteval, naj ga zdravniki pregledajo, da se prepričajo o resničnosti njegovih besed. Nevesta je kljub 70. letom še krepka, rdečelična ženska ter je pripomnila, da bo po takšni močevi kreposti gotovo povila še vrsto svojih otrok...

Hladnokrvnost, ki ni za vsakega

Hindujska vera ima čuden običaj, čenjenje kačjega boga Raga. Njegova sveta kača je orjaška kobra, štiri metre dolga in kakor roka debela strupenjača. Svečenice morajo, kadar zahteva verski običaj, kobro trikrat poljubiti. Poiščejo kače v njih skrivališčih in v plesnem taktu jih izvajajo iz lukenj. Preden jih pa kače napadejo, se svečnicam posreči s posebnim dotikom rok spraviti strupene

plazilke za nekaj sekund v začarano stanje. Svečenica se naglo približa visoko v zrak vzpeti kači ter jo trikrat zaporedoma poljubi. Pri tem so tako spretni da v trenutku preprečijo namen kače, ki jih hoče s strupenimi sekači vsekati. Za las zgreše živali cilj in hladnokrvna dekleta se potem naglo odstranijo, ker bi jim sicer en sam ugriz vzel življenje.

Obnova porušenih holandskih krajev

Nemška oblastva so podvzela iniciativo za obnovo porušenih krajev v deželi mlinov na veter. Določil se je poseben fond za restavracijo mest, mostov in železnic. Posebne komisije ugotavljajo privatno in državno škodo. V Rotterdamu je takšna komisija že na poslu. Pogajanja za obnovo pomorskega prometa med Holandsko in Balt-

skim morjem so uspešno zaključena. Tudi promet po Renu v notranjost do Švice bo skoro spet obnovljen. Iz Švedske in Norveške bodo začeli dovažati stavbni les. Holandsko deco bodo poslali na letovišča v Avstrijo in Bavarsko. Okrožje Linca bo sprejelo 6000 holandskih otrok.

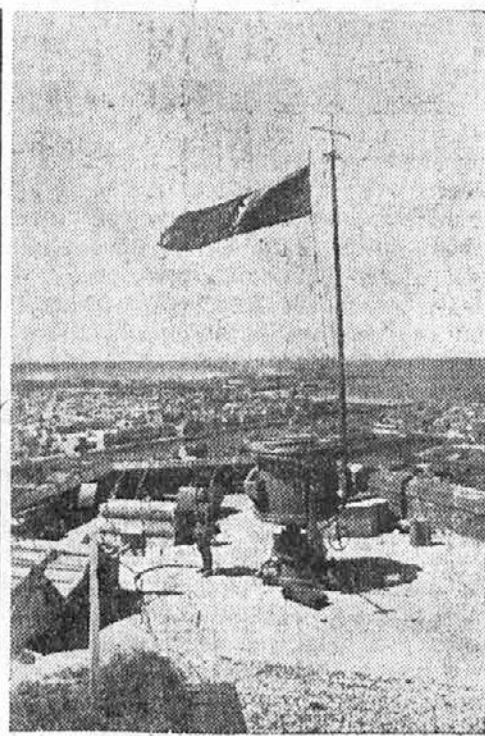
Peroj, edini pravoslavni kraj v Istri

Med 250.000 katoliškimi Hrvati v Istri je edin pravoslavni kraj Peroj blizu Pulja na skrajnem jugu Istre. Prebivalci so potomci priseljenih Črnogorcev, imajo pravoslavno cerkev in svojega proto.

V Peroju so bili že v 7. stoletju Slovani. Njih sedanji prebivalci so prišli leta 1657. Iz Črne gore je pribežalo pred Turki 15 družin s 100 osebami in 300 glavami živine. Sodijo, da so Srbi

prišli iz Crmnice, južno od Vir-Pazarja. Leta 1788. so si verniki postavili pravoslavno cerkev. Zgodovinar Klaič trdi, da so Perojci le kupili porušeno katoliško cerkev in jo preuredili v bizantinskem slogu. Prej so pravoslavni duhovniki prihajali iz Pulja in tajno vršili službo božjo po privatnih stanovanjih. Stalni duhovnik je prišel v Peroj 1787.

Vero, jezik in običaje svojih prednikov,

Cherbourg: S trdnjave, na kateri vihra nemška zastava, je lep pogled na Rokavski preliv

so Perojci ohranili do danes. Niti en moški se ni smel oženiti, če ni prej posadil 50 oljk in 250 trt. Vsako dekle pa je moralo pred moštviijo dokazati, da pozna glavna načela pravoslavne vere. Leta 1910. je bilo v Peroju, otočju sredi istrskega katoliškega morja, 305 ljudi, od teh 35 katoličanov.

Etnografijo kot obvezen predmet bodo uvedli na vseh šolah Češke in Moravske. Tako hočejo ohraniti v narodu ljubezen do lepih noš in običajev.

Šest sinov duhovnikov ima M. Zouharova v Senetaržovu na Moravskem. Trije so že župniki, trije še študirajo teologijo.

Dve češki deklici je rešil nemški podporočnik Lungwitz. Dekleti sta se kopali v Labi in se začeli potapljati. Podporočnik je slišal klice na pomoč, prihitel in skočil v vodo. Po mučnem naporu se mu je posrečilo rešiti 16 in 17letno dekle.

Rešilni pas s svetilko so uvedli na ladajah. Svetilka gori 80 ur in bo praktično pripomogla, da bodo brodolomce ponoči že od daleč opazili.

Stolico za najstarejšo zgodovino tiska so odprli v Lipskem. Institut za proučevanje novlin je s tem dopolnjen.

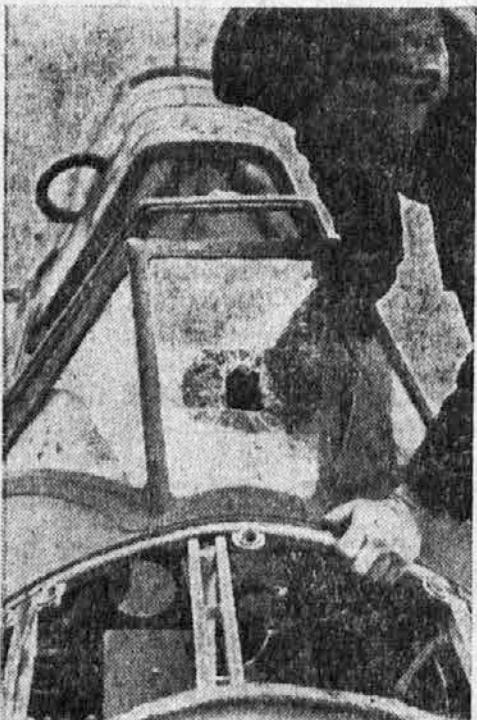
Važnost A B C otokov

Tako zvani ABC otoki Aruba, Bonaire in Curacao v Holandski Zahodni Indiji so važni dobavitelji petroleja. Anglija jih je že večkrat skušala dobiti v svoje roke, toda Holanci so se znašli vselej izmuzniti. Zdaj ima Anglija, ki je vzela otoke v svoje varstvo, spet priliko, da jih vključi v imperij. Na Arubi so 1936 načrpali 10.3 milijona ton nafte, na Curacao 7.2 milijona gasolina, petroleja in mazalnega olja. Ves petrolej Venezuele se predeluje v rafinerijah na otokih, preden ga pošljejo v široki svet. Ne smemo pozabiti, da pokriva med vojno petrolej iz Venezuele 50 odst. angleškega konzuma.

V Curacao stoji 750 velikih tankov za nafto. V glavnem mestu Willemstadu je vsak prebivalec interesiran na produkciji petroleja. Mesto ima čisto holandski značaj ter 27 konzulatov raznih narodnosti. Otoki so oddaljeni 1300 km od Paname, interesne cone USA.

— Ah, Nacek, ne zapenaj dalje. Obleda bom raje drug kostum...

Francosko lovsko letalo, ki je bilo na nilotovem sedehu zadeto v polno

Ljubljana

Zdravje Ljubljane v ogledalu številk

Ljubljana velja za zdravo mesto. Zaslugo na tem ima njena ugodna lega in zdravo podnebje. Res, da je ljubljanska megla kvarna zdravju, toda krepki dih planin in smrekovih gozdov uspešno zatirata njene bacile. Pravijo, da je snaga pol zdravlja. V tem pogledu se pa tudi lahko reče, da ima Ljubljana svoje dobro zdravstveno stanje zahvaliti v precejšnji meri svoji snažnosti. Še vsak tujec ji je pohvalno priznal: snažno mesto!

Torej vse skupaj, podnebje, higiena in pa seveda tudi zdrava rasa Ljubljančanov ustvarjajo pogoje, da je Ljubljana zdravstveno dokaj na dobrem. To izkazujejo tudi številke, ki jih posnemamo iz poglavja »Socialno zdravstvo« statističnega letopisa za leto 1939., ki ga je izdal mestni statistični urad.

O nalezljivih boleznih

Pravi statistika, da je leta 1939. obbolelo na tifusu 14 oseb, umrli dve, na škrlatiniki 131, ozdraveli vsi, na davici 242, umrli trije, grižo je dobil samo en človek, pa tudi ostal živ. Proti letu 1938., ko je bilo 6 primerov griže, 253 škrlatinke in 266 davice, je bilo leto 1939. torej bolj zdravo.

Za tuberkulozo je umrlo lani 77 Ljubljančanov

(predlanskim 83) in sicer 46 moških, 31 žensk, pretežno za pljučno tuberkulozo (64). Zanimivo je, da je bilo med temi največ uradnikov, t. j. 25, delavcev 16, tovarniških uslužbencev 13, trgovskih uslužbencev 7, iz prostih poklicev 9, služkinje 3, iz samostanov (redovniki in redovnice) 3 osebe ter 1 iz hiralnice. Temu visokemu odstotku tuberkuloze med uradništvom se naposled ni čuditi, ko vemo, v kako nezdruvanih prostorih posluje marsikateri urad in kako je tam nevarnost okuženja posebno velika.

Rak je pobral lani v Ljubljani 109 ljudi, 49 moških in 60 žensk, ponajveč v starosti nad 60 let, t. j. 72 oseb.

Venerične bolezni izkazujejo precej visoke številke,

dasi pri 88.000 prebivalcih in v primerjavi z drugimi mesti niso ravno hude: 632 moških, 349 žensk. Toliko namreč znaša skupno število mestnemu fizikatu v letu 1939. novo prijavljenih primerov kakor pravi statistika. Torej niso to smrtni primeri.

Rešilna postaja izkazuje lani skupno število 4575 prevozov, od teh 1225 v primerih notranje bolezni, 872 v primerih nezgod, 555 zaradi porodov oziroma splavov.

Rešilna postaja ima iz leta v leto več posla.

V primerjavi s prejšnjimi leti je na pr. lani intervenirala v 2000 primerih več kot leta 1934., kar se da razlagati iz tega, da prihaja čedalje več v navado, da ljudje v nujnih primerih pokličejo rešilni voz.

Splošna državna bolnišnica, ta je poglavje zase in kakor znano, je v vsakem pogledu

»bolno« poglavje Ljubljane.

Statistika o njej ne osvetljuje zdravstva Ljubljane, ker ne navaja, koliko je bilo med bolniki domačinov in koliko drugih, dasi bi bilo zanimivo to vedeti. Morda je dotok bolnikov z dežele večji kot iz mesta samega. Številke pravijo, da je bolnišnica sprejela, oziroma je znašal prirastek v letu 1939. skupaj 36.278 bolnikov, za 3.300 več kot predlanskim in za celih 20.000 več proti letu 1929. Sploh izkazuje bolnišnica v zadnjih 10. letih stalno večji dotok. Vzroki: množično prebivalstvo, razvoj industrij, prometa in športa, iz tega množično se nezgode itd.

a Seznam davčnih osnov ljubljanskih davčnih zavezancev, o kateri bo razpravljala davčni odbor, je razgrnjen na mestnem poglavarstvu pri vratarju magistrata v pritličju leve hiše na Mestnem trgu. Ker bo seznam razgrnjen samo do 28. julija, opozarjamo naj si ga davčni zavezanci o pravem času ogledajo. Sedaj so razgrnjeni sezname davčnih osnov za zdravnike, zobozdravnike in dentiste, za notarje in odvetnike, za inženirje, arhitekte in geometre ter za brivce in za čevljarje, za druge davčne zavezance pa mestno poglavarstvo še ni dobilo seznamov davčnih osnov.

IZVIRNO BESEDILO ZA SLOVENSKO OPERO

Kr. banska uprava razpisuje natečaj za izvirno besedilo za slovensko opero (libreto). Višina nagrad znaša 5000.— din in se lahko v celoti podeli za najboljšo besedilo ali pa razdeli za več del. Snov za besedilo more avtor izbrati poljubno, vendar pa bodo pri nagrajanju imela prednost dela, ki obravnavajo snov iz slovenskega narodnega življenja. Besedilo mora biti tako pisano, da je možno po njem prirediti v sceničnem in glasbenem pogledu izvedljivo opero v Narodnem gledališču v Ljubljani. Nadalje mora biti besedilo izvirno in doslej še neuporabljeno.

Pisatelji, ki se hočejo udeležiti tega natečaja, naj predložijo besedilo najpozneje do 31. marca 1941. prosvetnemu oddelku kr. banske uprave v Ljubljani. Vsako delo mora biti označeno z geslom, pridejana mu more biti tudi zapечатena ovojnica z geslom, v njej pa naj je ime in naslov natečajnika.

Predložena dela bo ocenjevalo posebno razsodišče, ki bo imenovano.

Značilno za razmere v bolnišnici pa je, da je imela lani pri veliko večjem številu bolnikov manj zdravniškega osebja kot predlanskim.

Letos je prejela bolnišnica že nad 20.000 bolnikov,

torej že zdaj 1000 več kot lani ob tem času, in tako gre to naprej. Zdaj imamo pa tudi že uredbo o popolni medicinski fakulteti, bolnišnica naj bi služila za vse klinike. Na papirju je to prav lepo, a kako bo to nalogo bolnišnica v takih razmerah zmogla, to je uganka.

Za druge bolnišnice in ustanove v Ljubljani

navaja lanska statistika te-le številke: bolnišnica za ženske bolezni 2.130, bolnišnica za duševne bolezni 1.471, zavod za zdravstveno zaščito mater 195, institut za zdravljenje raka 831, mestno zavetišče za onemogle 256, sanatorij Leonišče 910, Šlajmerjev dom 872, sanatorij Emona 36, zavetišče sv. Jožefa 240, nezgodna postaja 267 bolnikov. Seveda tudi to niso sami Ljubljančani, ampak pomešani z bolniki iz vseh krajev.

o Pretep pri novi maši. Na Zaplazu pri Čatežu so imeli novo mašo. Pri tej slovesnosti so fantje, ki so se močno upijani, stekli. Več žrtve divjakega pretepa je v bolnišnici, ena se bori s smrtjo.

n Ker niso hoteli prodajati pšenice in koruze, je sodišče obsodilo na večje denarne kazni več trgovcev iz Čuprije.

n 16 letnik 130 kg težek. V Jarminu pri Vinkovcih je 16 letni kmečki fant, ki je 130 kg težek. Visok je 180 cm. Ker je čisto sam na svetu, je sklenil poročiti se z mlado vaščanko.

Avtomobilska nesreča sredi Sobote

V torek popoldne okrog tretje ure je prišlo sredi Sobote do avtomobilske nesreče, ki na srečo ni zahtevala človeških žrtev. Meolc Ludvik iz Sobote je vozil po Aleksandrovi cesti visoko naložen voz slame. Na ovinku pri trgovini Hojer se je vrhnja slama prevrnila na hodnik za pešce in je tudi voz z ostalo slamo obtil. Meolc je odhitel po drug voz in delavce, da bi slamo pretovorili. Za vozom pri pisarni dr. Valjca je stal luksuzni Fiat zastopnika Jadranske varovalne družbe Mirko Rado iz Zagreba, ki je bil v sosednji restavraciji. V smeri proti Glavnemu trgu pa sta privožila motorna škroplilnica soboške občine, ki jo je šofiral poveljnik polic. straže Simonič in tovorni avtomobil Šiftarja iz Brezovca. Razen šoferjev je bilo v obeh avtomobilih še več ljudi. Šiftar je hotel prehiteti škroplilni avto ter je vozil

Tragična smrt dr. Gabrovška

V soboto se je odpeljal v planine med drugimi vnetimi planinci tudi dr. Jule Gabrovšek, odvetniški pripravnik v Kranju in znani slovenski šahovski amator. Do Kranjske gore je bil v družbi slavnega alpinista Uroša Zupančiča. Pred hotelom »Erika« sta se planinca razšla. Dr. Gabrovšek je krenil v Krnico, kjer je prenočil v tamošnji planinski koči. V nedeljo zarana pa je tvegati drzen naskok na Razor, dasi v plezalstvu ni bil posebno vešč. Ker ga s plezalne ture ne navadno dolgo ni bilo, je obšla turist v koči skrb, da se mu je kaj zgodilo, zlasti še, ker je ta dan divjala v planinah silna nevihta. Iz koč so takoj obvestili jeseniške planince, ki so pod vodstvom dr. Mihe Potočnika in Jožeta Čopa še isti dan naskočili Razor, da najdejo pogrešanega dr. Gabrovška. Po daljšem in skrajno napornem iskanju so našli dr. Gabrovška mrtvega tik pod vrhom Razora. Vzrok tragične smrti ni mogoče ugotoviti, verjetno pa je, da je dr. Gabrovšku spodrsnilo ter je padel po stenah in se ubil. Truplo ponesrečenega so prepeljali najprej v Kranjsko goro, od tod pa v Ljubljano, kjer bo danes ob 18. pogreb na viško pokopališče.

Tragično preminuli dr. Jule Gabrovšek je bil mnogo obetajoč pravnik, mimo tega pa znan odličen šahist, ki je kot član Ljubljanskega šahovskega kluba šestokrat z uspehom zastopal slovenski šah na raznih tekmovanjih. V življenju je bil jasen in preprost, ljubezniv tovariš in prijeten družabnik. Mlademu in obetajočemu doktorju bodi ohranjen časten in svetel spomin!

Sergiusz Piasecki

★ LJUBLJENEC ZVEZD

58 Roman iz tihotapskega življenja na biviš poljsko-ruski meji

Nekdo je nekaj korakov pred mano polglasno brundal:

Kaj vidim, kaj slišim v brlogu iz teme, tam Trocki, glej, leze po žlebu na sleme in divje se dere ter ljudstvu kriči:

ob vse ste, ob vse, še svobode več ni.

»Zdravo! Poženi naprej!«

Nekateri tihotapci so se razburjali, toda Šimpanz je prepeval naprej s svojim tenkim tenorjem.

Nenadoma se je krdelo ustavilo. Angel je prišel k Šimpanzu:

»Zapri gobec!«

»In zakaj?«

»Zato. Sicer vas privedem naravnost v oke boljševikov. Kakor angelčke! Na meji smo! Pot nam bodo zastavljali vojak!«

Angel je šel naprej. Naglo stopamo. Sedaj sicer nihče ne poje, vendar pa kljub temu dvigamo še precej trušča. Kmalu smo na meji. Toda brez počitka nadaljujemo v zaletu. Še dovolj jasno je. Pred nami je visok in širok pas žične ovire. Angel zavije na levo in hodi vzdolž preseke. Mimo mejnih kamnov smo. Mimogrede se fantje zaletavajo vanje, s pestmi ali pa nogami jih »božajo.« Angel je sedaj zavil spet na desno ter se ustavil. Vsi se zgrnemo okoli njega.

»Gizdalin, daj škarje!« ukazuje Angel.

Kosta Gizdalin je izmotal iz suknje velike škarje, in Angel je pričel škrtajoče rezati žico. Naglo mu gre izpod rok. Fant je odvajajo konce žice, ki se mota pod nogami.

Prehod je prost. Prestopimo na drugo stran in nadaljujemo. Opazil sem, da ne stopajo vsi po volji sledi, ampak hodijo nekateri ob strani.

Pred seboj slišim zamolklo žuborenje vode. Fantje glasno brodiijo čez reko. Pogreznil sem se skoraj do prs v vodo in hitim za Kriso, ki hodi pred menoj. Prebrodil sem na drugi breg in skoraj tečem za tovarišem.

Prišli smo v laz. Nenadoma zaslišimo z boka vreščanje krike:

»Kdo je?«

»Mil!«

»Kdo mi? Ali vas je več?«

»Stric!« robanti Sumec.

Iz teme zazveni smeh, koj nato pa udari nekaj korakov od nas strel iz karabinke. Z naše strani se je hipoma zablskala nekaj žarometov, ki so presekali v žarečih snopih temo. Opazili smo nejasne postave vojakov v dolgih, sivih plaščih. Proti njim je zažvižgalo nekaj kolov. Eden izmed fantov pa je zavpil:

»Hura! Po njih, na nje!«

Vojaki so se naglo poskrili. In vse to se je dogajalo mimogrede, ne da bi prekinjali pot. Ko smo se oddaljili, je za nami zazvenelo nekaj strel in krikov, za kar pa se nismo zmenili, ampak smo hiteli dalje... Dva kilometra od meje se je spustil Angel čez pečino proti gozdu.

Fantje so se, vseporek razgovarjali. Zdaj, zdaj se je zablskala katera svetilka. Angel se zato ni zmenil, ampak je brez oddiha dirjal naprej, držeč v eni roki svetilko, v drugi pa debel kij.

Angel je bil že deveti vodja divjakov. Prvi vodja in ustanovitelj krdele je bil Tonda Zed. Ta je bil blaznež boljšega kova. Tihotapil ni le radi zaslužka, ampak v glavnem zaradi pustolovščin. Odlikoval se je po skrajni drznosti, saj je šel s krdelom včasih več kilometrov vzdolž meje, podirali so mejnike ter jih metali v reko. Njegovih podvigov se fantje še danes spominjajo. Ubili so ga na boljševiski stražnici, kamor je šel pijan povpraševati za pot.

Po njem je prevzelo vodstvo šest večjih ali manjših blaznežev. Nikdo med njimi ni dočkal srečnega konca. Nekateri so ubili, drugi so bili ustreljeni ali zaprti. Angelov predhodnik je bil Vanka Houkadlo. Raztrgala ga je granata, ki jo je imel za pasom: slučajno se je sprožila in se razletela. Angel je bil deveti blaznež.

Zivljenja in usode voditeljev divjih krdel in fantov, ki so stalno tihotapili, so bila nenavadna. Kasneje sem jih spoznal

precej, toda niti pri dveh nisem mogel ugotoviti nekaj skupnega. Bili so običajno razburljive nature, hazarderji, pripravljeni na boj... To vam je bila mešanica iz vseh koncev Rusije in Poljske. Večinoma so bili begunci, ki se iz različnih razlogov niso mogli vrniti v Sovjetijo, a so se utaborili za mejo. Nekateri so živeli iz dneva v dan, tu so delali, tu so umirali. Življenje marsikaterega bi moglo biti temelj za pisan in razburljiv ter nenavaden roman... Tu bi našel pisatelj neizčrpne vire dogodkov in tipov. Toda mi tega nismo razumeli, niti o tem nismo premišljali. Redkokdaj med nami je bil pisatelj, nihče ni nič čital. Politika nas ni zanimala. Ko pa sem včasih opazoval te fante, njih čudovite značaje in nezlomljivo silo, sem si mislil: kako bi le mogli biti ti ljudje koristni človeštvu.

Okoli dveh ponoči smo dospeli do cilja, na osamljeno kmetijo, sredi gozdov. Nekoč je bila na tem mestu smolarna.

Ko smo se približali, nas je sprejel presunljiv pasji lajež. Ustavili smo se. Angel je trikrat dolgo zapiskal. Čez nekaj minut sem slišal glasove in koj nato so psi utihnili. Sedemkrat so zablskale svetilke. Nato smo šli dalje. Na vratih nas je pričakovala temna postava. Fantje so se veseli zganili.

»Zdravstvuj, Huda!... Ali še živiš?«

(Dalje.)

Ne pozabi naročnine!

Sport

Prvi dan teniškega dvoboja
z Beogradom

PET ZMAG BTK-a — DANES OB 15. NADALJEVANJE TURNIRJA

Kljub dežju se je včeraj sicer z zamudom pričel teniški dvoboj med Beogradom in Mariborom, ki je že prvi dan prinesel pet izredno zanimivih iger. Oba beograjska zastopnika Boris Smerdu in Milan Branović sta pokazala, da sta zares prava mojstra belega sporta. Bila sta skozi ves čas deležna nedeljenih simpatij mariborske publike. Pa tudi domači zastopniki so se predstavili kot borbeni nasprotniki in so nudili obema gostoma v vseh igrar trd odpor.

ISSK Maribor je postavil dve ekipi, in

sicer sta včeraj iz prve nastopila Albaneže in Skapin v igri posamezno ter Korenčan-Tončič v igri v dvojce, dočim sta bila zastopnika juniorjev Jagodič in Kobi. Prva sta se srečala Albaneže in Smerdu, ki sta se mestoma levje borila ter dokazala, da jima gredo vsi atributi klubskih prvakov. Smerdu se je mnogo trudil da je izredno žilavega Albanežeja premagal s 7:5, 6:4. Tudi Skapin se je postavil in nudil Branoviću mnogo odpora, vendar je moral prepustiti gostu zmago s 6:3, 6:1. Najbolj napeta borba

MALE OGLASE

za sobotni »Večernik«, oddajte
že v petek popoldne ob 18. ure

se je razvnela v igri v dvojce med paroma Smerdu-Branović ter Korenčan-Tončič. Mariborska dvojica se je predstavila kot izredno vigrana kombinacija in je imela dovolj izgledov na zmago. Beograjčana sta le s težavo odločila tudi to točko s 6:4, 9:7. Od obeh juniorjev je posebno presenetil Kobi v igri proti Smerduju, kateremu se je udal šele po hudem boju v drugem setu s 6:0, 6:4. Jagodič, ki je imel Branovića za nasprotnika, se je mnogo trudil, toda tudi on je moral kloniti s

6:1, 6:2. Turnir se bo danes ob 15. nadaljeval, in sicer bodo nastopili v igri posamezno Smerdu in Branović ter Korenčan, Tončič, Kirbiš in Vute. Sledila bo še igra v dvojce Branović-Smerdu — Albaneže-Skapin ter končno nekaj ekshibicijskih iger.

s Nov romunski rekord je dosegel Stojki-česki, ki je skočil 1.86 m v višino. s Profesionalizem v Franciji je novi sportni voditelj Borotra odpravil.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par, najmanjša pristojbina za te oglase je din 10.—. Družbe, preklic, dopisovanja in žensitovanski oglasi din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 12.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojnó. Oglasni davek za enkratno obilavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma ga je vpsolati v listu skupaj z naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11.409. — Za vse bismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znamka za 3 din.

SLUŽBO DOBI

Rabim več
ČEVLJARSKIH
POMOČNIKOV
za prvovrstno izdelavo šivalnih in zbitih damskih čevljev. Nastop takoj, delo stalno. — Sviger Jože, čevljarstvo, Trbovlje. 5493-2

Dva potovalna organa in
dva sodelavca za mesto
in okolico

sprejme za svoje glavno zastopstvo v Mariboru

Rosija — Fonsier

zavarovalna in pozavarovalna družba, podružnica v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Rosfon«. 5680-2

Sprejme se
PODNATAKARICA
z večletnimi sprječevali. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5681-2

SPREJMEM SLUŽKINJO
ki dobro kuha za vsa hišna dela. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5663-2

MEHANIŠKI POMOČNIK
dobra moč, samostojen za popravila dvokoles in šivalnih strojev se sprejme. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Mehanika«. 5638-2

MIZARKEGA POMOČNIKA
samo sposobnega, potrebnega. Belak, Frankopanova ul. 23. 5554-2

KROJAŠKEGA POMOČNIKA
dobrega, in 2 šivilji sprejemam takoj. Florin, Maribor, Glavni trg 16. 5530-2

SLUŽBO IŠČE

IŠČEM SLUŽBO HIŠNIKA.
Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5636-3

STAERJŠA ŽENSKA
išče službo pri boljši družini, za vso oskrbo. Nastop 1. avgusta. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Varuhinja«. 5673-3

ZRAČNE SIRENE

s komprimirano zmesjo

GASILNI APARATI

za pogasitev požarjev s specialno kemijsko zmesjo

KISIK 99,7%

za sklonišča proti napadom iz zraka

Izdajajo tovarna »UNION«, Zemun. Radnička br. 1

Telefon 37-066

VAJENCI-(KE)

VAJENEC
za mehaniško obrt se sprejme. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Vestene«. 5659-4

UČENEC

se sprejme za čevljarstvo obrt. Benko Franc, Meljska cesta 76. 5651-4

VAŠE FILME ZAJUŽITE NAJMODERNEJŠEMU

FOTO-LABORATORIJU

DROGERIJE

Kanc

STANOVANJE IŠČE

Iščem v Rušah ali okolici
DVE SOBI IN KUHINJO
event, tudi manjše, takoj ali do 15. avgusta. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Točen plačnik«. 5668-6

STANOVANJE ODDA

Lepo sončno, trisobno
STANOVANJE
v novi hiši, Slovenska ul. 37, se takoj odda. Povprašati Gospojna 13. 5679-5

DVOSOBNO STANOVANJE
oddam. Einsplelerjeva ul. 26, Melje. 5676-5

DVOSOBNO STANOVANJE
se takoj odda. Taborska 9. 5667-5

DVE MA OSEBAMA

oddam lepo sobo in kuhinjo s 1. ali 10. avgustom. Krčevina, Aleksandrova c. 13. 5675-5

SOBO ODDA

Smostojna
TOVARNIŠKA DELAVKA
sprejemam akaj sestanovaleca. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5677-8

OPREMLJENO SOBO
oddam gospodu. Koroška cesta 41. 5665-8

LEPO SOBO
sončno, pri parku, pred »Tre mi ribniki« št. 40 oddam. 5656-8

LOKAL

LOKAL
v bližini kolodvora se takoj odda. Primeren tudi za pisarno. Vprašati v gostilni Golob, Glavni trg 19. 5670-10

LOKAL

se odda na Meljski cesta 12. Kmetijska družba. 5669-10

POSEST

PRODAM PARCELO
800 m², s komisijsko odobrenim načrtom. Vprašati Pobrežje, Lovska 46 pri Mariboru. 5664-11

Zlato in srebro,

briljante, zastavljane listke
išče nujno za nakup

M. Ilgerjev sin,
Maribor, Gosposka ulica 15

LEPA VILA

z velikim vrtom v Ptuj na Tratah št. 14 se dne 31. julija 1940 sodno dražbeno prodaja. Najmanjši ponudnik je 46.000 din, dediči. 5494-11

STAVBENE PARCELE

ugodno na prodaj na Ptuijski cesti, Dobrava. Oglasiti se pri Mesiček, Tržaška c. 46, Maribor. 5652-11

KUPIM MALO POSESTVO
v bližini okolici Maribora. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Gotovina«. 5647-11

OBR - TRGOVINA

K E R A M I K A

Hišni posestniki in najemniki, pregledajte Vaše peči in štedilnike, predno nastopi zima. Vsa pečarska in keramična dela izvršuje solidno in poceni Anton Rajšp, Maribor, Orožnova 6, kjer si lahko ogledate veliko zalogo. Prvo vrstne ploščice ter peči. — Stavbeniki in pečarji popust. 5212-13

Poceni prodam 20 parov
ČEVLJARSKIH KOPIT
stolec in mizico. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5655-13

KATERI KROJAČ

mi dobavi obleke in plašč proti prvovrstnim mizarским izdelkom. Ponudbe s točnim naslovom na ogl. odd. »Večernika« pod »Pošten protiračun«. 5653-13

VZAMEM NA RAČUN
GOSTILNO ALI BIFE.
Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 5674-13

POHIŠTVO-OPREMA

KUPIM STARO POHIŠTVO
vsake vrste ter obleke in čevlje. Starinarna Osebek, Studenci Aleksandrova c. 60. 5635-17

ŽENSKI KOTIČEK

MODRČKI
stezniki, rokavice, nogavice, damsko perilo najceneje pri S. Ketiš-n, Stolna 1. 11406-18

ŽENITBE - DOPISI

40 LETNO DEKLE
želi poročiti moža s stalno službo. Vpokoje niso izključeni. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Resna«. 5661-19

VOZILA

ŽENSKO KOLO
popolnoma novo, se ugodno prodaja radi bolezni. Vetrinjska 5, Maribor. 5607-22

ŠIRITE »VEČERNIK«!

Continental

na ugodne mesečne obroke

IVAN LEGAT

Maribor, Vetrinjska ul. 30
Ljubljana, Prešernova ul. 44

Hotel »Slavi a«

RAB

Na najlepšem mestu ob morski obali. Prvorazredna kuhinja. Kompletni pension od 70.— do 85.— din skupno s taksami. Informacije daje direkcija hotela brezplačno.

OPOZORILA

Preklic!

Gospa Fani Jakolič nima več pravice za mene sprejemati naročila kakor tudi ne inkasira, ker istega jaz ne bom pripoznal.

Josip Govedič

trgovina s premogom, Prešernova ul. 19, Maribor, 23. julija 1940. 278

OPOZORILO!

Apozorjam, da nisem za nikogar plačnik in da nikdo ni upravičen sprejemati na moje ime plačila. Japelj Mirko, fotograf. 5622-25

PRIDELKI

KUPUJEM MARELICE, BRESKVE, kruške in jabolka vsako količino. Bole, Koroška 20, Maribor. 5678-23

RAZNO

AKO RABITE SLIKE
v prvovrstni izdelavi za legitimacije in portrete hitro, poceni. Vam nudi Foto »Jana«. Sodna 1/II. 5632-28

Kdor hoče imeti odgovor na male oglase naj pošlje din 3.— v znamkah na oglasni oddelek »Večernika«.

Usoda ljudi

ZNAMENITI GRAFOLOG
F. T. KARMAH

se je odločil izdelati vam horoskop. Njegova priznana sposobnost videti prihodnost v življenju drugih ne glede na razdaljo meji na čudovitost. Grafolog KARMAH vam pove po resnici vso Vašo usodo, kdaj lahko dosegate uspeh ali najdete srečo tako v pogledu ljubezni, trgovine, loterije itd.

Njegov popis minulih, sedanjih in bodočih dogodkov vzbudi Vaše začudenje in presenečenje. Ne bodite otožni in ne jadicajte, vse se o pravem času obrne na bolje. F. T. KARMAH, ki se sedaj nahaja v Mariboru, sprejema obiske v hotelu »ZAMORC« vsak dan od 9. do 12. ure in od 3. do 7. ure zvečer. Kupci knjige »NAŠ ŽIVOT I OKULTNE TAJNE« imajo pravico na brezplačne nasvete.

N. B. Ostane samo par dni!

Jesenski velesejem v Leipzigu 1940

(od 25. do 29. avgusta)

Za 60 % znižana vožnja na nemških državnih železnica
33 % popusta v tranzitnih državah

Vsa pojasnila daje »Leipziger Messeamt, Leipzig ali
v Mariboru: Bančna poslovalnica Bezjak,
Gosposka ulica 25, telefon števil. 20-97
v Ljubljani: inž. G. Tönnies, Tyrševa cesta 33

Obisk velesejma se izplača!